

KAUNO APYGARDOS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2019 m. spalio 29 d.
Kaunas

Kauno apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Mariaus Bartninko, Nijolios Indreikienės ir Izoldos Nėnienės (kolegijos pirmininkė ir pranešėja),

teismo posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjusi civilinę bylą pagal ieškovų V. K., O. M., R. G. ir A. G. atstovės advokatės V. G., atsakovo R. G. atstovo advokato M. K. ir atsakovės Lietuvos valstybės atstovaujamos Valstybinės miškų tarnybos prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos apeliacinius skundus dėl Kauno apylinkės teismo 2019 m. gegužės 3 d. sprendimo civilinėje byloje Nr. 2-1141-528/2019 pagal ieškovų V. K., O. M., R. G. ir A. G. ieškinį su patikslinimu atsakovams R. G. ir Lietuvos valstybei, atstovaujamai Aplinkos apsaugos departamento prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos ir Valstybinei miškų tarnybai prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos dėl turčinės ir neturčinės žalos atlyginimo, tretieji asmenys R. K., A. B., D. V., J. M., A. K., uždaroji akcinė bendrovė „AVA Group“, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, K. J..

Teisėjų kolegija

Nustatė

I.

Ginčo esmė

1.

Ieškovai V. K., O. M., R. G. ir A. G. patikslintu ieškiniu prašė: 1) priteisti ieškovams solidariai iš valstybės, atstovaujamos Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos, Valstybinės miškų tarnybos prie Aplinkos ministerijos ir R. G. žalos atlyginimą: ieškovui V. K. 19 566,73 Eur turčinės ir 1 450,00 Eur neturčinės žalos atlyginimą; ieškovei O. M. 10 433,37 Eur turčinės ir 1 160,00 Eur neturčinės žalos atlyginimą; ieškovui R. G. 2 283,34 Eur turčinės ir 580,00 Eur neturčinės žalos atlyginimą; ieškovui A. G. 3 425,01 Eur turčinės ir 870,00 Eur neturčinės žalos atlyginimą; 2) priteisti ieškovams iš atsakovo 5 procentų dydžio metines palūkanas už priteistą sumą nuo bylos iškėlimo teisme dienos 2013 m. rugpjūčio 22 d. iki teismo sprendimo visiško įvykdymo; 3) priteisti ieškovams iš atsakovo visas patirtas bylinėjimosi išlaidas.

2.

Patikslintame ieškinyje ieškovai nurodė, kad ieškovams ir trečiajam asmeniui R. K. bendrosios dalinės nuosavybės teise priklauso 11,74 ha ploto miškų ūkio paskirties žemė (-) (toliau – ginčo miškas). Realiai ginčo miškas tarp bendraturčių nepadalintas. 2011 m. dviejų leidimų kirsti mišką, išduotų trečiajam asmeniui R. K., bei jos 2011 m. gegužės 16 d. pranešimo apie ketinimus kirsti mišką pagrindu ir net viršijant nustatytas ribas be ieškovų žinios ar sutikimo ginčo miškas buvo iškirstas. Šio miško vidinės miškotvarkos projektą (toliau – Miškotvarkos projektas) parengė atsakovas R. G., pažeisdamas Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklės (toliau – Taisyklės), pagal miško savininkų notariškai neįgalioto A. B. užsakymą, nesutikęs nei su vienu miško savininku. Miškotvarkos projektu atsakovas R. G. sukūrė prielaidą neteisėtos ūkinės veiklos vykdymui ginčo miške, nes šio projekto pagrindu buvo gauti minėti leidimai miško kirtimui, leista

vykdyti atrankinius sanitarinius kirtimus pagal trečiojo asmens R. K. pranešimą apie ketinimus kirsti mišką. Miškotvarkos projektas buvo suderintas Alytaus regiono aplinkos apsaugos departamento Varėnos rajono agentūros (toliau - Alytaus RAAD Varėnos r. agentūra), patvirtintas ir įregistruotas Lietuvos Respublikos miškų kadastrė (toliau – Kadastras) Valstybinės miškų tarnybos (toliau – VM Tarnyba) pareigūnų. VM Tarnybos pareigūnai patvirtino ir įregistravo Miškotvarkos projektą, nenustatę akivaizdžių neatitikimų dėl miško savininkų, nurodytų projekto tituline lapė ir Nekilnojamojo turto registro duomenyse. Leidimus kirsti mišką išduodanti institucija Alytaus RAAD Varėnos r. agentūra pažeidė imperatyvius Leidimų kirsti mišką išdavimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašo) reikalavimus, nepateikė neigiamo atsakymo trečiojo asmens R. K. pranešimui apie ketinimus kirsti mišką. Minėtų institucijų pareigūnai veikė aplaidžiai, nerūpestingai – vadovavosi dvejų metų senumo Nekilnojamojo turto registro duomenimis, akivaizdžiai ydinga savo turiniu ir forma 2010 m. gruodžio 18 d. sutartimi (toliau – Bendraturčių sutartis), nenustatė miško savininkų, žemės naudotoją laikė savininku, leidimus kirsti mišką išdavė be besikreipiančio į instituciją trečiojo asmens R. K. prašymo, taigi, nežinodami jos valios dėl miško kirtimo. Dėl atsakovų R. G. ir minėtų valstybės institucijų pareigūnų aplaidumo, nerūpestingumo ir neapdairumo ieškovai patyrė turtinę ir neturtinę žalą, nes dėl atsakovų netinkamų veiksmų ginčo miško iškirtimą buvo leista atlikti be visų to miško savininkų žinios ar sutikimų. Apie iškirstą mišką ieškovai sužinojo po jo iškirtimo, o ikiteisminio tyrimo metu jie sužinojo ir apie suklastotą Bendraturčių sutartį, kurios nei vienas nepasirašė ir apie ją nežinojo. Su ginčo mišku ieškovai siejo savo gerbūvį ateityje – A. G. galimybę mokytis kolegijoje, visi kiti aprūpintą senatvę. Prašomos priteisti turtinės ir neturtinės žalos dydis yra proporcingas kiekvieno ieškovo turimai nuosavybės daliai. Tiek atsakovo R. G., tiek valstybės valdžios institucijų atsakomybei atsirasti yra visos būtinosios civilinės atsakomybės sąlygos. Atsakovų solidarioji atsakomybė preziumuojama, kadangi susijusi su kelių asmenų padarytos žalos atlyginimu. Teisės į žalos atlyginimą atsiradimui įstatymai nereikalauja neteisėtų valstybės valdžios aktų panaikinimo, o juos panaikinti turi pačios institucijos.

3.

Atsakovė Lietuvos valstybė, atstovaujama Aplinkos apsaugos departamento prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos (toliau – Departamentas) prašė ieškinį atmesti. Nesutikimas su ieškiniu grindžiamas tuo, kad pagal Aprašą leidimas kirsti mišką, kuris valdomas bendrosios nuosavybės teise, išduodamas vienas vienam, keliems ar visiems bendraturčiams, esant visų bendraturčių raštiškam sutikimui. Pagal Aprašą tokiam sutikimui notarinio patvirtinimo nereikalaujama. Ginčo atveju dėl leidimų kirsti mišką kreipėsi miško savininkė R. K., o Departamentui buvo pateikta Bendraturčių sutartis, apie kurios suklastojimą tuo metu Departamento pareigūnams nebuvo žinoma, tai paaiškėjo tik vėliau. Prašymo dėl leidimo kirsti mišką išdavimo formos Aprašas nereglamentuoja. Savo valią dėl miško iškirtimo R. K. turėjo išreikšti miško kirtėjui A. B., su kuriuo sudarė sutartį dėl miško kirtimo ir kuris vykdė kirtimo darbus. Nekilnojamojo turto registro duomenų banko išrašuose bei pažymėjimuose dokumento galiojimo terminas nenurodytas, todėl nėra teisinio pagrindo nesinaudoti dvejų metų senumo duomenimis. Departamento valstybiniai miškų pareigūnai, derindami Miškotvarkos projektą, nenustatė neatitikimų, visi reikiami dokumentai buvo pateikti, todėl projektas buvo suderintas ir perduotas tvirtinimui VM Tarnybai. Nežino kodėl nebuvo pareikalautas nepilnamečio asmens tėvų sutikimas, asmens kodų klaidos turėjo būti ištaisytos, o duoti sutikimą dėl leidimo kirsti mišką turi teisę tik savininkas. Žala gali būti priteisiama proporcingai kaltei, todėl ji negali būti priteisiama tik iš atsakovų. Žalingi padariniai nebūtų atsiradę, jei nebūtų neteisėto trečiųjų asmenų R. K. ir A. B. veikimo, suklastotų dokumentų teikimo atsakovams. Pagal 2011 m. balandžio 29 d. Stataus miško pirkimo sutartį trečiasis asmuo R. K. gavo ženkliai daugiau pinigų nei jos turima dalis bendrojoje nuosavybėje, todėl pretenzijos turi būti reiškiamos jai ir A. B.. Be to, ieškovai neginčija Stataus miško pirkimo sutarties, Miškotvarkos projekto ir jo rengimo sutarties bei leidimų kirsti mišką teisėtumo. Ieškovų reikalaujama priteisti turtinę žalą paskaičiuota neteisingai, o žalos padarymo metu V. K. priklausė mažesnė dalis nei dabar.

4.

Atsakovė Lietuvos valstybė, atstovaujama VM Tarnybos prie Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos prašė ieškinį atmesti. Nesutikimas su ieškiniu grindžiamas tuo, kad VM Tarnyba, vadovaudamasi Taisyklėmis ir Teritorijų planavimo dokumentų tikrinimo tvarka, patikrino gauto suderinto Miškotvarkos projekto duomenų atitiktį Sklypinės miškų inventorizacijos pirminių

dokumentų pildymo instrukcijos, Individualių miškotvarkos projektų registravimo tvarkos reikalavimams bei suprojektuotų ūkinių priemonių atitiktų ūkinių priemonių projektavimą ir vykdymą reglamentuojantiems teisės aktams. Gautas Miškotvarkos projektas atitiko visus Taisyklių reikalavimus, todėl buvo patvirtintas ir registruotas Kadastre. VM Tarnyba neturėjo teisės ir pareigos tikrinti Miškotvarkos projekto titulinį lapą, ant kurio buvo visų bendraturčių parašai ar nustatinėti žemės sklypo savininkus. Be to, VM Tarnyba neturėjo prieigos prie Nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų banko informacijos, jai nebuvo žinoma, kad pateikta Bendraturčių sutartis yra suklastota. Visi pateikti dokumentai nesudarė pagrindo abejoti, kad R. K. gali veikti be bendraturčių žinios. Miškotvarkos projekto tituliniam lape naudotojos O. K. parašas nubrauktas, o prie nepilnamečio A. G. pavardės buvo jo tėvo R. G. parašas. Nepilnamečio gimimo liudijimas galėjo būti pateiktas, be to, nepilnametis ir pats turi teisę pasirašyti, o parašų suklastojimas paaiškėjo vėliau. VM Tarnybos pareigūno veiksmai, tvirtinant Miškotvarkos projektą, ir pats Miškotvarkos projektas atitiko Taisyklių reikalavimus. Patvirtintas Miškotvarkos projektas nesuteikia teisės kirsti miško, todėl nėra pagrindo konstatuoti neteisėtų veiksmų ir priežastinio ryšio tarp kilusių pasekmių. Dėl žalos dydžio, tai 2012 m. spalio 8 d. VM tarnybos pažymoje yra paskaičiuota padaryta žala, o pateiktais Lietuvos nepriklausomų medienos matuotojų asociacijos nepriklausomų medienos matuotojų skaičiavimais negalima vadovautis, nes šie matuotojai neturėjo teisės matuoti kelmus ir pagal juos skaičiuoti žalą. Ieškovai neginčija administracinių aktų, su kuriais sieja žalos priteisimą, todėl šie aktai yra teisėti ir galiojantys, o žalos atlyginimas negalimas.

5.

Atsakovas R. G. prašė ieškinį atmesti. Nesutikimas su ieškiniu grindžiamas tuo, kad nėra konstatuotas administracinių aktų, iš kurių kildinamas žalos atsiradimas, neteisėtumas, todėl aktai yra teisėti ir galiojantys. Kreipiantis dėl leidimo kirsti mišką išdavimo Miškotvarkos projektas yra privalomas. Atsakovas R. G. parengė Miškotvarkos projektą bendravusio su miško savininke R. K. trečiojo asmens A. B. prašymu. Duomenų apie Miškotvarkos projekto projektavimo darbų nekokybiškumą nėra. Visus reikalingus dokumentus R. G. pateikė bei savininkų parašus ant Miškotvarkos projekto surinko A. B.. Miškotvarkos projekto parengimas pats savaime pasekmių nesukėlė ir projekto užsakovui jokių teisių nesuteikė, todėl nėra tiesioginio ar netiesioginio ryšio tarp atsakovo R. G. veiksmų ir pasekmių. Atsakovo R. G. veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose įtvirtintų pareigų neįvykdymas nelėmė neigiamų padarinių, nebuvo žalos priežastimi ir neprisidėjo prie žalos atsiradimo, todėl nėra būtinųjų sąlygų jo civilinei atsakomybei kilti. Parengtas privataus miško Miškotvarkos projektas yra derinamas Aplinkos ministerijos RAAD rajonų agentūrų valstybinių miškų pareigūnų, tvirtinamas ir registruojamas VM Tarnybos pareigūnų Kadastre. Parengto Miškotvarkos projekto trūkumai turėjo būti nustatyti šio projekto derinimo bei tvirtinimo stadijose ir projektas galėjo būti tikslinamas. Reikalaujamos priteisti turtinės žalos dydžiui pagrįsti ieškovai nepagrįstai remiasi Lietuvos nepriklausomų medienos matuotojų asociacijos skaičiavimais, o neturtinės žalos atlyginimo priteisimui būtina nustatyti, kad prašantis asmuo ją patyrė. Ieškovai turi reikšti reikalavimus miško bendraturtei R. K., kuri už iškirstą mišką gavo pinigus, ir mišką iškirtusiai, medieną pirkusiai ir pelną gavusiai UAB „AVA Group“, taip pat ginčyti šių asmenų sudarytą miško pirkimo–pardavimo sutartį.

II.

Pirmosios instancijos teismo sprendimo esmė

6.

Kauno apylinkės teismas 2019 m. gegužės 3 d. sprendimu patikslintą ieškinį tenkino iš dalies, priteisė solidariai iš atsakovų R. G., Lietuvos valstybės, atstovaujamos Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos ir Valstybinės miškų tarnybos prie Aplinkos ministerijos: ieškovui V. K. 13 051,34 Eur turtinės žalos atlyginimą, 500,00 Eur neturtinės žalos atlyginimą, 5 (penkių) procentų dydžio metines palūkanas nuo priteistos sumos nuo bylos iškėlimo teisme dienos 2013 m. rugpjūčio 22 d. iki teismo sprendimo visiško įvykdymo; ieškovei O. M. 6 959,23 Eur turtinės žalos atlyginimą, 500,00 Eur neturtinės žalos atlyginimą, 5 (penkių) procentų dydžio metines palūkanas nuo priteistos sumos nuo bylos iškėlimo teisme dienos 2013 m. rugpjūčio 22 d. iki teismo sprendimo visiško įvykdymo; ieškovui R. G. 1 523,03 Eur turtinės žalos atlyginimą, 500,00 Eur neturtinės žalos atlyginimą, 5 (penkių) procentų dydžio metines palūkanas nuo priteistos sumos nuo bylos iškėlimo teisme dienos 2013 m. rugpjūčio 22 d. iki teismo sprendimo visiško įvykdymo;

ieškovui A. G. 2 284,54 Eur turtinės žalos atlyginimą, 500,00 Eur neturtinės žalos atlyginimą, 5 (penkių) procentų dydžio metines palūkanas nuo teismo priteistos sumos nuo bylos iškėlimo teisme dienos 2013 m. rugpjūčio 22 d. iki teismo sprendimo visiško įvykdymo; kitoje dalyje ieškinio su patikslinimu netenkino; priteisė ieškovui V. K. iš atsakovų R. G., Lietuvos valstybės, atstovaujamos Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos, Valstybinės miškų tarnybos prie Aplinkos ministerijos po 4 817,02 Eur bylinėjimosi išlaidų iš kiekvieno atsakovo; priteisė ieškovei O. M. iš atsakovų R. G., Lietuvos valstybės, atstovaujamos Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos ir Valstybinės miškų tarnybos prie Aplinkos ministerijos po 10,50 Eur bylinėjimosi išlaidų iš kiekvieno atsakovo; priteisė trečiajam asmeniui K. J. iš atsakovų R. G., valstybės, atstovaujamos Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos ir Valstybinės miškų tarnybos prie Aplinkos ministerijos po 177,93 Eur bylinėjimosi išlaidų iš kiekvieno atsakovo; priteisė valstybei iš ieškovo V. K. ir ieškovo R. G. po 6,47 Eur iš kiekvieno išlaidoms, susijusioms su procesinių dokumentų įteikimu, atlyginti; priteisė valstybei iš ieškovės O. M. 70,16 Eur žyminio mokesčio ir 6,47 Eur išlaidoms, susijusioms su procesinių dokumentų įteikimu, atlyginti; priteisė valstybei iš ieškovo A. G. 35,51 Eur žyminio mokesčio ir 6,47 Eur išlaidoms, susijusioms su procesinių dokumentų įteikimu, atlyginti; priteisė valstybei iš atsakovų R. G., valstybės, atstovaujamos Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos ir Valstybinės miškų tarnybos prie Aplinkos ministerijos po 14,68 Eur iš kiekvieno išlaidoms, susijusioms su procesinių dokumentų įteikimu, atlyginti.

7.

Teismas nustatė, kad ieškovams ir trečiajam asmeniui R. K. bendrosios dalinės nuosavybės teise priklauso 11,7400 ha ploto miškų ūkio paskirties žemės sklypas (unikalus Nr. (-), kadastrinis Nr. (-)), esantis (-)(toliau – ginčo miškas): 1) V. K. – 312/1174 dalių nuo 2013 m. gegužės 28 d. ir 275/1174 dalys nuo 2003 m. gegužės 12 d.; 2) O. M. – 313/1174 dalių nuo 2009 m. rugsėjo 7 d.; 3) R. G. – 685/11740 dalys nuo 2008 m. rugpjūčio 6 d.; 4) A. G. – 10275/117400 dalys nuo 2008 m. rugpjūčio 6 d.; 5) R. K. – 10275/117400 dalys nuo 2008 m. rugpjūčio 6 d. Duomenų apie nustatytą naudojimosi ginčo mišku tvarką nėra. 2010 m. ginčo miško valdą inventorizavo ir Miškotvarkos projektą 2011–2020 metams parengė atsakovas R. G., o 2011 m. balandžio 15 d. šį projektą suderino su Alytaus RAAD Varėnos r. agentūra. 2011 m. balandžio 26 d. šį projektą patvirtino ir įregistravo (registracijos Nr. 40041) Valstybinė miškų tarnyba. 2011 m. balandžio 27 d. Alytaus RAAD Varėnos r. išdavė trečiajam asmeniui R. K. leidimą kirsti mišką (serija A Nr. 075502) plynu kirtimu 3,0 ha plotą (apytikris likvidinis medienos tūris 712 m³). 2011 m. gegužės 17 d. Alytaus RAAD Varėnos r. agentūra išdavė trečiajam asmeniui R. K. leidimą kirsti mišką (serija A Nr. 075650) atrankiniu kirtimu 1,5 ha plotą, atvejiniu kirtimu 0,4 ha ir 0,3 ha plotus (apytikris likvidinis medienos tūris 53 m³). 2011 m. gegužės 16 d. pranešimu apie ketinimus kirsti mišką, užregistruotu 2011 m. gegužės 17 d. (reg. Nr. 539), trečiasis asmuo R. K. nurodė Alytaus RAAD Varėnos r. agentūrai apie planuojamą vykdyti atrankinį 179 vienetų pušies medžių sanitarinį kirtimą (apytikris likvidinis medienos tūris 130 m³). Iš 2012 m. spalio 1 d. savavališkais kirtimais iškirštų medžių apmatavimo duomenų, 2012 m. spalio 8 d. Valstybinės miškų tarnybos rašto Nr. 1K-04-20 ir 2012 m. spalio 17 d. antstolio A. N. Faktinių aplinkybių konstatavimo protokolo Nr. 157-12-112 teismas nustatė, kad ginčo miško valdoje buvo atlikti kirtimai ne tik pagal išduotus leidimus kirsti mišką bei ginčo miško valdos ribose, kur leidimai kirsti mišką nereikalingi, bet ir iškirsta plynai už biržės ribų 0,31 ha didesnis plotas. Buvo iškirsta 28 kub. metrais pušinės ir 45 kub. metrais eglinės medienos daugiau nei leista pagal leidimą Nr. 075502, o neplynais kirtimais iškirsta be leidimo 205 žalios pušys, kurių likvidinis tūris 114,245 kub. metrai. 2011 m. balandžio 29 d. stataus miško pirkimo sutartimi Nr. ST-2011/04-29 trečiasis asmuo R. K. pardavė trečiajam asmeniui UAB „AVA Group“ jai priklausančioje miško valdoje (taip dokumente), esančioje (-), žemės sklypo kadastrinis Nr. (-), biržę, esančią (-), Varėnos miškų urėdijoje, Matuizų girininkijoje, išsikirtimui pagal leidimus už 31 700,00 Lt. Trečiajam asmeniui R. K. buvo sumokėta iš viso 26 945,00 Lt, o UAB „AVA Group“ mokėjo už medienos paruošimą, pervežimą ir iš sandorio gavo pelną.

8.

Teismas nustatė, kad ieškovai reikalauja atlyginti jiems žalą, atsiradusią dėl to, kad be jų žinios, sutikimo ar įgaliojimo buvo iškirstas jiems nuosavybės teise priklausantis ginčo miškas, o ši veikla buvo įvykdyta pagal valstybės institucijos išduotus leidimus kirsti mišką. Ieškovai reikalauja

solidaraus žalos atlyginimo iš atsakovų – Miškotvarkos projektą parengusio privataus asmens R. G. ir valstybės, kurios institucijų pareigūnai leido vykdyti kirtimus ieškovams nuosavybės teise priklausančiame miške be visų ginčo miško savininkų sutikimo. Atsakovai su tuo nesutinka. Byloje ginčas kilo dėl turinčių atsakyti už žalą asmenų, dėl atsakomybės formos, žalos ir jos dydžio. Byloje nėra ginčo, kad ieškovams ir trečiajam asmeniui R. K. nuosavybės teise priklausantis ginčo miškas buvo iškiristas, o 2011 m. buvo išduoti du leidimai kirsti mišką ir neduotas neigiamas atsakymas trečiojo asmens R. K. rašytiniam pranešimui apie ketinimus kirsti mišką. Taip pat neginčijama, kad miško buvo iškirsta daugiau nei buvo galima pagal minėtus du leidimus ir R. K. pranešimą apie ketinimus kirsti mišką.

9.

Dėl neteisėtų atsakovų veiksmų. Teismas nustatė, kad Privataus miško miškotvarkos projekto rengimo sutartį 2010 m. gruodžio 18 d. sudarė atsakovas R. G. ir trečiasis asmuo R. K.. Tačiau atsakovas R. G. neneigė jos nematęs ir su ja nebendravęs, o viską rengęs pagal trečiojo asmens A. B. prašymą ir pateiktus dokumentus. Atsakovui R. G. nebuvo pateiktas joks notaro patvirtintas ar tokiam patvirtinimui prilygstantis A. B. ir / ar R. K. išduotas įgaliojimas. Nematęs užsakovės R. K. ir su ja nebendravęs, Miškotvarkos projekto rengėjas atsakovas R. G. negalėjo tiesiogiai išklausti ir išsiaiškinti užsakovės pageidavimų, sužinoti koks yra bendraturčių susitarimas. Teismas pažymėjo, kad teisme R. K. teigė norėjusi parduoti tik jai priklausančią miško dalį, todėl neinformavo apie tai bendraturčių, o apie Bendraturčių sutartį ji tvirtino pati nieko nežinojusi ir jos nemačiusi. Teismas nurodė, kad nustatytos aplinkybės patvirtina, jog rengdamas ginčo miško Miškotvarkos projektą atsakovas R. G. pažeidė Taisyklių 25, 26 punktų reikalavimus, kurie yra viena iš būtinųjų sąlygų jo atsakomybei atsirasti (CK 6.246 str. 1 d.). Teismas nustatė, kad R. G. vadovavosi 2008 m. lapkričio 19 d. išduotu VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registro išrašu–pažymėjimu apie ginčo mišką ir jo savininkus. Šie duomenys nebuvo atnaujinti ar sutikrinti, nors ginčo miško Miškotvarkos projektas institucijų suderinimui, tvirtinimui ir įregistravimui buvo teikiamas 2011 m. balandžio mėnesį. Išraše nurodyti duomenys buvo teisingi tik jo išdavimo metu – 2008 m. lapkričio 19 d. Atsakovas R. G. neginčijo, kad vadovavosi būtent šiuo išrašu–pažymėjimu, nors kaip Miškotvarkos projekto rengėjas jis turi teisę gauti reikalingus projekto rengimui duomenis iš Kadastro duomenų bazės, VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registro, Aplinkos ministerijos RAAD ir iš visų miškų valdytojų, kuriems rengiami Miškotvarkos projektai (Taisyklių 4 punktas). Tai, kad apie šią teisę atsakovas R. G. nurodė sužinojęs tik bylos nagrinėjimo metu, teismo vertinimu rodo netinkamą jo, kaip Miškotvarkos projekto rengėjo, pareigų atlikimą. Teismas sprendė, kad Taisyklių 12.1, 25, 26 punktuose nustatytų pareigų neatlikimas, nesinaudojimas Taisyklių 4 punkte numatyta teise, rengiant Miškotvarkos projektą, kurį atsakovas R. G. pateikė derinimui Alytaus RAAD, tvirtinimui bei registravimui Kadastre VM Tarnybai, sudaro pagrindą konstatuoti atsakovo R. G. neteisėtus veiksmus, nes jis nesilaikė Miškotvarkos projekto rengimą reglamentuojančių reikalavimų (CK 6.246 str. 1 d., Taisyklių 28, 29, 32 punktai). Teismas nurodė, kad Alytaus RAAD bei Miškų tarnybos pareigūnai, derindami bei tvirtindami Miškotvarkos projektą, turėjo nustatyti jame nurodytos informacijos apie ginčo miško bendraturčius ydingumą (naudotoja įvardinta savininke, duomenys iš Nekilnojamojo turto registro dvejų metų senumo, vienas iš savininkų nepilnametis ir neaišku kas už jį turi pasirašyti ir pasirašė) (Miškų įstatymo 10 str.). Šiuo atveju ginčo miško Miškotvarkos projekto trūkumai nebuvo fiksuoti ir projektas buvo suderintas, patvirtintas ir įregistruotas Kadastre, pažeidžiant aukščiau nurodytų Taisyklių reikalavimus. Teismas nurodė, kad nėra ginčo, kad Alytaus RAAD Varėnos r. agentūrai dokumentai buvo pateikti trečiojo asmens R. K. vardu, tačiau byloje nėra jos rašytinių prašymų dėl leidimų kirsti mišką išdavimo, todėl nėra aiškus jos valios turinys – kokios apimties leidimų kirsti mišką ji prašė. Teismo vertinimu liko nepaneigtas R. K. argumentas, kad ji kreipėsi tik jai priklausančios nuosavybės dalies apimtyje. Nurodė, kad kiekvienas (2011 m. balandžio 27 d. ir 2011 m. gegužės 17 d.) leidimas kirsti mišką galėjo būti išduotas visiems ginčo miško bendraturčiams arba, esant visų bendraturčių raštiškam sutikimui, vienam (ar keliems) bendraturčiams, tai leidimų kirsti mišką išdavimui tik bendraturtės R. K. vardu turėjo būti gauti visų kitų bendraturčių sutikimai. Teismas kritiškai vertino tokiu sutikimu atsakovų įvardintą 2010 m. gruodžio 18 d. Bendraturčių sutartį. Teismas nurodė, kad Bendraturčių sutartis nebuvo ir negalėjo būti notariškai patvirtinta, nes: 1) kartu su miško savininkais nurodyta naudotoja O. K., kuri, nebūdama savininke, neturėjo teisės disponuoti jai nepriklausančiu turtu; 2) Bendraturčių sutarties

sudarymo metu savininke nurodyta B. M. buvo mirusi prieš 2 metus ((-)), o naudotoja nurodyta O. K. buvo mirusi prieš 11 metų (mirė (-)), todėl pasirašyti sutarties jos negalėjo; 3) dviejų fizinių asmenų – R. G. ir V. K. asmens kodai nurodyti tokie patys ir tai yra akivaizdus trūkumas; 4) Bendraturčių sutarties pasirašymo metu bendraturtis A. G. buvo 12 metų amžiaus, todėl jis neturėjo teisės savarankiškai sudaryti sandorį ar pasirašyti sutartį, nėra duomenų apie teismo išankstinį leidimą perleisti, įkeisti ar kitaip suvaržyti teises į nepilnamečio vaiko turtą (CK 3.188 str. 1 d. 1 p.); 5) Bendraturčių sutarties sudarymo dieną buvo pasikeitę ne tik dalis bendraturčių, bet ir jų dalys turte ir jos neatitiko duomenų, nurodytų dvejų metų senumo VI Registrų centro Nekilnojamojo turto registro pažymėjime. Bendraturčių sutartis atsakovams buvo pateikta be ją pasirašiusių asmenų parašų pavyzdžių. Teismo vertinimu vėliau paaiškėjęs minėtos Bendraturčių sutarties suklastojimo faktas yra atsakovų netinkamo savo pareigų atlikimo (apleidimo) pasekmė, nesudaranti pagrindo pateisinti atsakovų neteisėto neveikimo. Teismas atmesdamas kaip nepagrįstus atsakovės Lietuvos valstybės atstovų argumentus, nurodė, kad: 1) valstybės institucijų pareigūnai turėjo pareigą nustatyti ar leidimo kirsti mišką prašo (arba su tuo sutinka) savininkai, ar tokių teisių neturintys asmenys ir išduoti leidimus kirsti mišką tik tokią teisę turintiems asmenims ir tokia apimtimi, kuria jie pageidauja, jei tai nepažeidžia galiojančių teisės aktų; 2) netinkamas poįstatyminio akto aiškinimas ar vertinimas rodo institucijos nesugebėjimą tinkamai atlikti valstybės pavestas jai funkcijas; 3) nepareikalavimas net tiesiogiai Apraše įvardinto dokumento – prašymo, kuriame išreikšta besikreipiančio į instituciją miško savininko (šiuo atveju trečiojo asmens R. K.) valia dėl leidimo miško kirtimui apimties, sudėties ar kt., gali būti vertinamas kaip Apraše nurodytų reikiamų dokumentų negavimas, be kurių nebuvo galima net pradėti leidimų kirsti mišką išdavimo procedūros; 4) jeigu institucija neturėjo galimybės pati gauti duomenų iš Nekilnojamojo turto registro, tai ji turėjo jų pareikalauti iš leidimo kirsti mišką prašančio suinteresuoto asmens. Vadovavimasis daugiau kaip dvejų metų senumo iki sutarties pasirašymo bei leidimų kirsti mišką išdavimo duomenimis negali būti laikomas atitinkančiu protingumo kriterijū; 5) valstybės institucijų pasitikėjimas besikreipiančiais į ją asmenimis yra sveikintinas, bet tai neatleidžia pareigūnų nuo jų prievolės tikrinti, kontroliuoti ir vertinti jiems pateiktus duomenis, o dokumentus tvirtinti tik įsitikinus duomenų teisingumu. Teismas, įvertinęs tai kas nurodyta, padarė išvadą, jog Alytaus RAAD Varėnos r. agentūra (dabar Departamentas), būdama atsakinga už Miškų įstatymo laikymosi kontrolę, atlikdama valstybinę visų nuosavybės formų šalies miškų būklės, naudojimo, atkūrimo ir apsaugos kontrolę, bei VM Tarnyba, kontroliuojanti miškų inventorizacijos, miškotvarkos darbų ir miškotvarkos projektų kokybę valdos ir šalies ar regionų lygiu, derindamos bei tvirtindamos pateiktą Miškotvarkos projektą, turėjo patikrinti privataus ginčo miško Miškotvarkos projekto kokybę bei duomenis apie miško savininkus (Miškų įstatymo 5 straipsnio 3 dalies 1 punktas, Taisyklių 42–43, 52 punktai, Aplinkos ministro 2009 m. rugpjūčio 3 d. įsakymu Nr. D1-464 patvirtintų Valstybinės miškų tarnybos nuostatų (redakcija galiojusi iki 2012 m. rugsėjo 23 d.) 6.3, 7.1, 7.2, 7.5, 7.17, 7.24 punktai). Kadangi tai nebuvo padaryta tinkamai ir įstatymuose numatyta keleto lygių kontrolė, turėjusi apsaugoti ginčo mišką nuo neteisėto iškirtimo, dėl netinkamo pareigūnų veiksmų atlikimo nedavė valstybės siekiamo rezultato, todėl yra pakankamas pagrindas konstatuoti atsakovės valstybės, atstovaujamos Departamento (anksčiau Alytaus RAAD Varėnos r. agentūros), ir VM Tarnybos pareigūnų padarytus aukščiau nurodytus įstatymų, Taisyklių ir Aprašo reikalavimų pažeidimus, išduodant leidimus kirsti mišką, kurie laikomi neteisėtais veiksmais CK 6.271 straipsnio prasme (CK 6.246 str. 1, 2 d.).

10.

Dėl kaltės. Teismas nurodė, kad valstybės atsakomybės sąlyga – kaltė nenustatinėjama, nes atsakomybė atsiranda be kaltės. Teismo vertinimu atsakovo R. G. kaltė pasireiškė būtino atidumo ir rūpestingumo neužtikrinimu (CK 6.248 str. 3 d.).

11.

Dėl priežastinio ryšio. Teismas, įvertinęs byloje pateiktus įrodymus, konstatavo, kad yra faktinis ir teisinis priežastinis ryšys, nes: 1) ginčo miškas buvo iškirstas be to miško bendraturčių–ieškovų sutikimų; 2) ginčo miškas nebūtų iškirstas, jei nebūtų gauti leidimai kirsti mišką, o trečiojo asmens R. K. pranešimui apie ketinimą kirsti mišką būtų pateiktas neigiamas atsakymas; 3) išduoti leidimus kirsti mišką, taip pat neprieštarauti pranešimui apie ketinimą kirsti mišką nebūtų buvę galima, nesant suderinto, patvirtinto, Kadastre įregistruoto Miškotvarkos projekto; 4) suderinti, patvirtinti bei įregistruoti Kadastre galima tik tinkamai parengtą Miškotvarkos projektą, o jei toks

projektas parengtas netinkamai jis turi būti tikslinamas arba atsisakyta jį derinti, tvirtinti bei registruoti (Taisyklių 29, 32 punktai); 5) Miškotvarkos projektas turi būti parengtas tinkamai, o be tokio projekto iš esmės nevyksta miško kirtimams reikalingų dokumentų išdavimo procedūra. Teismo vertinimu ieškovai iš viso nebūtų patyrę žalos, jei visi atsakovai ar bent kuris vienas iš jų būtų tinkamai laikęsi aukščiau nurodytų teisės aktų reikalavimų. Šiuo atveju nė vieno iš atsakovų veiksmai nebuvo pakankama žalos atsiradimo priežastis, tačiau žala kilo būtent dėl visų jų neteisėtų veiksmų sąveikos (kumuliatyviųjų priežasčių atvejis).

12.

Dėl prievolės rūšies. Teismas įvertinęs, kad atsakovai iš esmės vienodai prisidėjo prie to, kad netinkamai parengtas Miškotvarkos projektas buvo suderintas, patvirtintas, įregistruotas Kadastre ir jo pagrindu buvo leista kirsti mišką, taip pat neprieštarauta ginčo miško kirtimui pagal R. K. pranešimą apie ketinimą kirsti mišką, o be kiekvieno iš atsakovų veiksmų žala ieškovams apskritai nebūtų atsiradusi, sprendė, kad kiekvieno jų veiksmai buvo būtinoji žalos atsiradimo priežastis, žala yra nedaloma ir visi jie turi atsakyti solidariai (CK 6.6 str. 3 d., 6.270 str. 3, 4 d., 6.279 str. 1 d.).

13.

Dėl žalos. Teismas nustatė, kad šiuo atveju žala pasireiškė turto netekimu, nes ieškovų žemėje augęs miškas be jų sutikimo buvo iškiristas, ir ieškovai prašo jo vertės atlyginimo. Turtinės žalos dydį ieškovai grindžia 2012 m. spalio 29 d. Lietuvos nepriklausomų medienos matuotojų asociacijos pažymyje Nr. 703 bei jos prieduose pateiktais skaičiavimais. Pažymyje nurodytas nustatytas iškirštų medžių tūris 1 332,2 m³ ir kokybinės charakteristikos. Lietuvos nepriklausomų medienos matuotojų asociacijos pažymyje vienas kubinis metras medienos įvertintas 101,42 Lt (29,37 Eur), o iškirstos medienos piniginė vertė 135 120,00 Lt (39 133,46 Eur). Byloje yra pateikta 2012 m. spalio 18 d. VM Tarnybos pažyma Nr. 1K-04-20, kurioje paskaičiuota, kad žala miško savininkams už kirtimus, viršijančius išduotų leidimų apimtį, sudaro 18 724,50 Lt, nes iškiršta 187,245 m³, o vienas kubinis metras medienos įvertintas 100,00 Lt (28,96 Eur). Teismas, įvertinęs šiuos duomenis, kuriuose 1 m³ medienos kaina vertinama panašiai – kainų skirtumai 1,42 Lt (0,41 Eur), padarė išvadą, kad žala turi būti skaičiuojama pagal jų vidurkį 29,165 Eur (29,37 Eur + 28,96)/2 kainą už 1 m³. Teismas nustatė, kad pagal abu leidimus kirsti mišką buvo leista iškirsti iš viso 895 m³ (765+130) medienos, todėl atsakovai atsakingi už 26 102,68 Eur (895 m³ × 29,165Eur) nuostolius. Už medienos iškirtimą, viršijant minėtų leidimų bei R. K. pranešimo apimtį, atsakovai nėra atsakingi, todėl už kitą nuostolių dalį turi atsakyti ne atsakovai, bet asmenys, vykdę tuos neteisėtus kirtimus. Teismas nurodė, kad žalos atlyginimas ieškovams turi būti priteistas proporcingai turimai nuosavybės daliai: V. K. – 13 051,34 Eur (26102,68/1174x587); O. M. – 6 959,23 Eur (26102,68/1174x313); R. G. – 1 523,03 Eur (26102,68/11740x68); A. G. – 2 284,54 Eur (26102,68/117400x10275). Teismas, atsižvelgęs į kompensacinę neturtinės žalos atlyginimo instituto paskirtį, įvertinęs byloje esančius įrodymus, ieškovų teisių pažeidimo ilgą laiką, nes ieškovams nėra atlyginta jokia padarytos turtinės žalos dalis, o žala nėra maža ar nereikšminga, padarė išvadą, kad ieškovų prašomas priteisti neturtinės žalos dydis yra per didelis, todėl teisingumo, protingumo, sąžiningumo principus atitiktų ir išlaikytų šalių teisėtų interesų pusiausvyrą kiekvienam ieškovui priteisiamas neturtinės žalos dydis po 500,00 Eur (CK 1.5, 6.250, , 6.263, 6.283 straipsniai, CPK 185 str.).

14.

Dėl procesinių palūkanų. Teismas nurodė, kad ieškovų reikalavimas dėl procesinių palūkanų priteisimo tenkinamas, nes tokia reikalavimo teisė jiems yra numatyta įstatymo (CK 6.37 str. 1, 2 d., 6.210 str. 2 d.).

15.

Dėl bylinėjimosi išlaidų. Teismas nustatė, kad ieškovų V. K. ir R. G. reikalavimai tenkinti apie 64 proc., O. M. apie 63 proc., A. G. apie 60 proc. Ieškovas V. K. sumokėjo 493,61 Eur žyminio mokesčio ir patyrė 22 086,80 Eur kitų bylinėjimosi išlaidų, ieškovė O. M. sumokėjo 50,00 Eur žyminio mokesčio, 214,29 Eur už ekspertizės išlaidas, kurios nepanaudotos (jas turi grąžinti Kauno apygardos administracinis teismas, į kurio depozitinę sąskaitą jos buvo pervestos), o 189,61 Eur žyminio mokesčio jai buvo atidėta iki teismo sprendimo priėmimo; trečiasis asmuo K. J. turėjo 500,00 Eur išlaidas advokatui ir 33,79 Eur kuro išlaidas. Teismas bylinėjimosi išlaidas kiekvienam iš ieškovų priteisė iš atsakovų lygiomis dalimis atsižvelgiant į jo patenkintų reikalavimų dalį. Kadangi trečiasis

asmuo K. J. į bylą įtrauktas atsakovų prašymu, todėl jo patirtas 533,79 Eur bylinėjimosi išlaidas teismas priteisė iš kiekvieno atsakovo lygiomis dalimis. Teismas atmetė atsakovo R. G. atstovo argumentus dėl per didelių prašomų priteisti bylinėjimosi išlaidų, kadangi bylą laikė pakankamai sudėtinga, dėl ko ieškovai turėjo pasinaudoti kvalifikuota teisine pagalba, o išlaidų dydį, atsižvelgiant į apimtį, trukmę iš esmės laikė atitinkančia Rekomendacijas nustatytus dydžius. Teismas nurodė, kad byloje 63 procentus patirtų 69,92 Eur išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu, lygiomis dalimis valstybei turi atlyginti atsakovai, o likusią dalį - lygiomis dalimis ieškovai.

III.

Apeliacinių skundų ir atsiliepimų į apeliacinius skundus teisiniai argumentai

16.

Apeliaciniame skunde ieškovų atstovė prašė pakeisti Kauno apylinkės teismo 2019 m. gegužės 3 d. sprendimą, papildant teismo sprendimo motyvus, kad: 1) R. G. rengdamas miškotvarkos projektą ir teikdamas jį derinti Alytaus regiono aplinkos apsaugos departamento Varėnos rajono agentūrai, o vėliau, suderintą projektą teikdamas registruoti Valstybinei miškų tarnybai pažeidė Miškų įstatymo 10 straipsnio nuostatą, kad privačių miškų savininkai teisę naudotis mišku įgyja gavę žemės sklypo nuosavybę patvirtinantį dokumentą, taip pat pažeidė Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių 5 punktą, kuris numatė, kad Vidinės miškotvarkos projektai privatioms miško valdoms rengiami, kai šių valdų nuosavybė įregistruota Nekilnojamojo turto registre, kadangi nuosavybės teisės į 312/1174 dalis miško ūkio paskirties žemės sklypo, unikalus daikto numeris (-), esančio (-), kuriam buvo rengiamas miškotvarkos projektas, buvo neįregistruotos. Valstybė atstovaujančių atsakovų pareigūnai tikrindami vidinės miškotvarkos projektų kokybę nenustatė, kad miškotvarkos projektas parengtas pažeidžiant Miškų įstatymo 10 straipsnio ir Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių 5 punkto nuostatą, dėl ko miškotvarkos projektą nepagrįstai suderino, patvirtino ir įregistravo miškų kadastrę; 2) Alytaus regiono aplinkos apsaugos departamento Varėnos rajono agentūra pažeidė Miškų įstatymo 10 straipsnio nuostatą, kad privačių miškų savininkai teisę naudotis mišku įgyja gavę žemės sklypo nuosavybę patvirtinantį dokumentą, kadangi vertindami R. K. vardu pateiktą 2011-05-16 d. pranešimą apie ketinimus kirsti mišką atrankiniu sanitariniu kirtimu nenustatė, kad nuosavybės teisės į 312/1174 dalis miško ūkio paskirties žemės sklypo, unikalus daikto numeris (-), esančio (-), ant kurio yra miškas, yra neįregistruotos ir tuo pagrindu nepateikė prieštaravimo dėl miško kirtimo atrankiniu sanitariniu kirtimu, kaip tai numatė ginčui aktualaus Leidimų kirsti mišką tvarkos aprašo 36 punktas; 3) Alytaus regiono aplinkos apsaugos departamento Varėnos rajono agentūra pažeidė Miškų įstatymo 10 straipsnio nuostatą, kad privačių miškų savininkai teisę naudotis mišku įgyja gavę žemės sklypo nuosavybę patvirtinantį dokumentą, kadangi išduodami 2011-04-27 d. ir 2011-05-17 d. leidimus kirsti mišką nenustatė, kad nuosavybės teisės į 312/1174 dalis miško ūkio paskirties žemės sklypo, unikalus daikto numeris (-), esančio (-), ant kurio yra miškas, yra neįregistruotos ir tuo pagrindu neatsisakė išduoti leidimų kirsti mišką. Prašė priteisti iš atsakovų V. K. nauda bylinėjimosi išlaidas - žyminį mokestį ir užmokestį advokatui už apeliacinio skundo parengimą. Apeliaciniame skunde nurodė tokius argumentus:

1.1.

Apeliaciniame skunde nurodytų motyvų, kuriuo buvo grindžiamas pareikšto ieškinio faktinis ir teisinis pagrindas – atsakovų neteisėti veiksmai, nebuvimas, atsakovams ar tretiesiems asmenims pirmos instancijos teismo sprendimą apskundus apeliacine tvarka lemtų, kad apeliacinės instancijos teismas, vadovaudamasis CPK 320 straipsnio nuostatomis, neturėtų teisinio pagrindo pasisakyti dėl šiamo apeliaciniame skunde nurodytų argumentų ir sprenddamas klausimą dėl pirmosios instancijos teismo sprendimo pagrįstumo jo nevertintų, kas galėtų lemti neteisingo teismo procesinio sprendimo priėmimą. Šiame apeliaciniame skunde nurodytomis aplinkybėmis, kuriomis grindžiami atsakovų neteisėti veiksmai, negalėtų būti grindžiamas kasacinis skundas;

1.2.

Neteisėti veiksmai, kaip viena iš žalos atlyginimo sąlygų, turi prejudicinę reikšmę. Įsiteisėjus teismo sprendimui, kai ginčas dėl šios aplinkybės buvo nagrinėjamas teisme, ši aplinkybė pakartotinai negali būti nustatinėjama. Atitinkamoje dalyje būtų preziumuojamas atsakovų veiksmų teisėtumas;

1.3.

2008 m. lapkričio 19 d. Nekilnojamojo turto registro išrašė, kuriuo, nors ir nepagrįstai, vadovavosi atsakovai, nurodoma, kad O. K. daiktinės teisės į miško sklypą neįregistruotos, ji

įregistruota tik kaip sklypo naudotoja. 2013 m. rugpjūčio 16 d. Nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų banko išrašas su istorija patvirtina, kad nuosavybės teisė O. K. vardu buvo įregistruota tik nuo 2013 m. Taigi, 1) R. G. rengiant miškotvarkos projektą ir teikiant jį derinti; 2) suderinimo Alytaus regiono aplinkos apsaugos departamento Varėnos rajono agentūroje metu, - 2011 m. balandžio 15 d.; 3) patvirtinimo valstybinėje miškų tarnyboje metu, - 2011 m. balandžio 26 d.; 4) pranešimo apie ketinimus kirsti mišką atrankiniu sanitariniu kirtimu Alytaus regiono aplinkos apsaugos departamento Varėnos rajono agentūrai pateikimo metu, - 2011 m. gegužės 17 d. ir 5) Alytaus regiono aplinkos apsaugos departamento Varėnos rajono agentūros leidimų kirsti mišką išdavimo metu, - 2011 m. balandžio 27 d. ir 2011 m. gegužės 17 d., O. K. vardu nuosavybės teisės nebuvo įregistruotos, t. y. nekilnojamojo turto registro pažymėjime nurodoma – Daiktinės teisės neįregistruotos. Darytina išvada, kad miško bendraturčiai vadovaujantis Miškų įstatymo 10 str. negalėjo disponuoti mišku, o vadovaujantis Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių 5 punktu Miškotvarkos projektas negalėjo būti rengiamas, kol nuosavybės teisės į miško žemę nėra įregistruotos visiems bendraturčiams. Šiuo atveju nuosavybės teisės nebuvo įregistruotos į 312/1174 miško sklypo dalis (beveik į 27 % miško sklypo);

1.4.

Atlikdami juridinę reikšmę turinčius veiksmus, kurių atlikimas siejamas su miško savininko teisiniu statusu ir nuosavybės teisės į miško sklypą įregistravimu, R. G. ir atsakovų valstybės tarnautojai turėjo pareigą nustatyti miško savininkus ir įsitikinti, ar nuosavybės teisės į miško žemę yra įregistruotos, tačiau to nepadarė, dėl ko Miškotvarkos projektas buvo neteisėtai parengtas, suderintas, patvirtintas ir įregistruotas miškų kadastrė, išduoti leidimai kirsti mišką ir nepateiktas neigiamas atsakymas dėl planuotų atrankinių sanitarinių kirtimų, dėl ko ieškovai patyrė žalą;

1.5.

Teismas teisingai nustatė faktinę aplinkybę, kad O. K., be to, kad ginčo veiksmų atlikimo laikotarpiu buvo mirusi prieš 11 metų (mirties data: (-)), Nekilnojamojo turto registre buvo įregistruota tik kaip naudotoja, o ne miško savininkė. Tačiau teismas pažeisdamas CPK 185 straipsnio nuostatas nevisapusiškai išnagrinėjo ir įvertino šią bylos aplinkybę visų aplinkybių, kurios buvo įrodinėjamos proceso metu kontekste, dėl ko nenustatė, kad R. G. Miškotvarkos projektą parengė pažeisdamas Miškų įstatymo 10 str. nuostatą, kad privačių miškų savininkai teisę naudotis mišku įgyja gavę žemės sklypo nuosavybę patvirtinantį dokumentą ir Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių 5 punktą, kad Vidinės miškotvarkos projektai privatioms miško valdoms rengiami, kai šių valdų nuosavybė įregistruota Nekilnojamojo turto registre. Dėl nurodytos priežasties Valstybę atstovaujanti institucija miškotvarkos projektą nepagrįstai suderino, patvirtino ir įregistravo miškų kadastrė. Alytaus regiono aplinkos apsaugos departamento Varėnos rajono agentūra turėjo pareigą pateikti prieštaravimą dėl miško kirtimo atrankiniu sanitariniu kirtimu ir atsisakyti išduoti leidimus kirsti mišką, kadangi tokie kirtimai yra negalimi vadovaujantis tuo metu galiojusio Miškų įstatymo 10 straipsnio nuostata, kad privačių miškų savininkai teisę naudotis mišku įgyja gavę žemės sklypo nuosavybę patvirtinantį dokumentą.

17.

Apeliaciniame skunde atsakovo R. G. atstovas prašė netinkamą atsakovą R. G. pakeisti tinkamu atsakovu R. K.; nepakeitus atsakovo, panaikinti skundžiamą sprendimą dalyje dėl atsakovo R. G. ir ieškinį atsakovo R. G. atžvilgiu atmesti; priteisti atsakovui R. G. iš ieškovų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Apeliaciniame skunde nurodė tokius argumentus:

2.1.

Teismas nepagrįstai konstatavo, kad miškotvarkos projekto parengimas buvo sąlyga ieškovų žalai atsirasti. Sprendime nepagrįstai neįvertinta, kad miškotvarkos projektas pats savaime nesuteikia miškotvarkos projekto užsakovui jokių teisių kirsti mišką. Miškotvarkos projekto užsakovas įgyja teisę kirsti mišką tik tada, kai projektas yra suderinamas Aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentų rajonų agentūrų. Miškotvarkos projektas yra informacinio-rekomendacinio pobūdžio dokumentas, kuriame numatoma, kaip tvarkyti mišką. Miškotvarkos projektas jo turėtojui nesuteikia jokių miško valdymo, naudojimo ar disponavimo teisių. Nepriklausomai nuo to, kas miškotvarkos projekte nurodyti miško savininkais, teisę disponuoti mišku turi tik tikrasis daikto savininkas. Žala padaryta ne miškotvarkos projektu, o jo ydingu įgyvendinimu - t. y. trečiojo asmens

R. K. atliktu miško kirtimu ir pardavimu toje dalyje, kurioje ji neturėjo tam teisių bei pareigūnų neveikimu ar netinkamu veikimu, t. y. leidimo kirsti išvadavimu nesilaikant įstatymo reikalavimų;

2.2.

Teismo nepagrįstai konstatuota, kad atsakovas R. G. turėjo pareigą akis į akį susitikti su miškotvarkos projekto užsakove - trečiuoju asmeniu R. K.. Taisyklių nuostatos nenumato pareigos miškotvarkos projekto rengėjui susitikti akis į akį su užsakovu;?

2.3.

Taisyklės nenumato pareigos miškotvarkos projekto rengėjui papildomai tikrinti miško savininkų nuosavybės teisę į mišką. Taisyklėse numatyti subjektai, iš kurių projekto rengėjas gali gauti atitinkamą informaciją, tačiau ne pareiga tikrinti miško valdytojų nuosavybės teisę. Atsakovas R. G. pasinaudojo Taisyklių 4 punkte numatyta teise informaciją gauti iš miško valdytojo - trečiojo asmens R. K., kuri pateikė nuosavybę patvirtinančius Nekilnojamojo turto registro išrašus bei kitą į projektą įrašyti reikalingą informaciją apie miško savininkus, t. y. miško valdos planą, savo asmens dokumento kopiją, bendrasavininkų sutikimą. Taisyklių 4 punkte išvardinti asmenys, tame tarpe ir miško valdytojai, turi pareigą projekto rengėjui teikti tikslią ir teisingą informaciją. Trečiasis asmuo R. K. turėjo pareigą, užsakydama miškotvarkos projektą, atsakovui R. G. pateikti teisingą informaciją apie miško savininkus, o atsakovas R. G. pagrįstai turėjo teisę pasitikėti jos teikiama informacija. Atsakovas R. G. neturėjo pareigos gautos informacijos papildomai tikrinti kituose šaltiniuose, kadangi ją gavo iš Taisyklėse nurodyto šaltinio - miško valdytojo, o miško valdytojo teikiami įrodymai dėl nuosavybės teisės buvo oficialūs valstybės registro išduoti dokumentai (nekilnojamojo turto registro išrašai). Atsakovui R. G. nebuvo žinoma apie suklastotus dokumentus (bendraturčių sutartį), kuriais disponavo trečiasis asmuo R. K.. Taisyklėse nenumatyta ir negali būti numatyta projekto rengėjo atsakomybė už miško savininkų duomenų nurodymą projekte. Atsakovas R. G. atsako tik už projektavimo darbų kokybę. Nagrinėjamu atveju jokių pastabų iš derinančių ir tvirtinančių pareigūnų dėl miškotvarkos projekto ir projektavimo darbų kokybės negauta. Procedūrinius klausimus, tame tarpe ir nuosavybės teisę, galėjo ir turėjo tikrinti miškotvarkos projektą derinantys ir tvirtinantys pareigūnai;

2.4.

Atsakovas R. G. yra netinkamas atsakovas byloje. Žalą sukėlė ne atsakovo R. G. parengtas projektas, o neteisėtas jo įgyvendinimas, trečiajam asmeniui R. K. iškertant ir parduodant daugiau miško, nei kad ji turėjo nuosavybėje;

2.5.

Ieškovai neįrodė turtinės ir neturtinės žalos dydžio. Teismų praktikoje žalos dydis nustatomas vadovaujantis Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymu, tačiau ieškovai tokių įrodymų byloje nepateikė.

18.

Apeliaciniame skunde atsakovė Lietuvos valstybė, atstovaujama Valstybinės miškų tarnybos prie Aplinkos ministerijos, prašė panaikinti Kauno apylinkės teismo 2019 m. gegužės 3 d. sprendimą ir priimti naują sprendimą - ieškovų reikalavimus keliamus Valstybinei miškų tarnybai atstovaujančiai Lietuvos valstybę atmesti kaip nepagrįstus. Apeliaciniame skunde nurodė tokius argumentus:

3.1.

Teismas, spręsdamas bylą dėl civilinės atsakomybės taikymo atsakovams - t. y. dėl Tarnybos pareigūnų neteisėtais veiksmais padarytų nuostolių pareiškėjams atlyginimo (CK 6.271 str.), atsakovų neteisėtų veiksmų (veikimo, neveikimo) įrodomumo, pagrįstumo, konstatuotus faktus sieja ne su teisiškai reikšmingomis ir byloje pateiktomis faktinėmis aplinkybėmis, ne su byloje esančiais įrodymais, teisiškai reikšmingais argumentais ir motyvais, ne su norminio pobūdžio teisės aktų taikymu, jų visuma, bet iš esmės tik su vieninteliu faktu - Alytaus RAAD, tiek Miškų tarnybos pareigūnai nepagrįstai vadovavosi pateiktais daugiau nei 2 metų senumo viešojo registro duomenimis. Šiems argumentams ir motyvams pagrįsti pirmosios instancijos teismas visiškai nenurodė ir nepaminėjo jokios teisės normos;

3.2.

Teismas abstrakčiai vertino Vidinės miškotvarkos projektų rengimo tvarką. Pats savaime miškotvarkos projektas nesuteikia teisės miške vykdyti kirtimus. Teismo nustatyta, kad kartu su

miškotvarkos projektu buvo pateikti visi reikiami dokumentai ir dalis jų kaip paaiškėjo buvo suklastoti, kas Tarnybos pareigūnui nebuvo žinoma ir tokių aplinkybių net nebuvo galima numatyti. Ant miškotvarkos projekto egzemplioriaus, esančio Tarnyboje yra visų bendrasavininkų parašai ir nepilnamečio vaiko tėvo R. G. parašas (kaip išaiškėjo vėliau suklastotas). Kadangi pats patvirtintas miškotvarkos projektas nesuteikia teisės kirsti miško, todėl nėra pagrindo konstatuoti neteisėtų veiksmų ir priežastinio ryšio tarp kilusių pasekmių;

3.3.

Teismas suskaičiavo tariamą žalą klaidingai. Teismas skaičiuodamas žalą savo iniciatyva privalėjo nurodyti šias dedamąsias: iškirstos medienos kiekį; medienos kainą; miško ruošos darbų kainą; miškininkystės darbus nesusijusius su miško kirtimu (medžių ir kertamo ploto matavimas, žymėjimas ir t.t.). A. B. duomenys pateikti dėl ieškovų sklype iškirstos medienos galėjo būti vieninteliai ir objektyvūs įrodymai sprendžiant žalos dydį. Pagal šiuos duomenis galima buvo apskaičiuoti medienos vertę, atsižvelgiant į konkrečią medžio rūšį bei į tai ar mediena yra stambi, vidutinė, smulki ar malkinė, atėmus sąnaudas. Pinigų sumą, kurią R. K. gavo nepagrįstai, kiti bendrasavininkai turėjo iš jos prisiteisti kiekvienas proporcingai savo turimai daliai bendroje dalinėje nuosavybėje, o jiems to nepadarius, teismas šias teisiškai reikšmingas aplinkybes privalėjo įvertinti, atmesdamas reikalavimą priteisti turtinę žalą arba atitinkamai mažindamas jos dydį;

3.4.

Priteistos bylinėjimosi išlaidos akivaizdžiai per didelės. Nesutiktina, kad jos iš esmės atitinka Rekomendacijose nustatytus dydžius. Už advokato padėjėjo teikiamas teisines paslaugas skaičiuojama 80 procentų šių rekomendacijų 8 punkte nurodyto maksimalaus užmokesčio;

3.5.

Valstybinė miškų tarnyba atsakovu buvo įtraukta 2015 m. gegužės 4 d., todėl procesinės palūkanos Tarnybai turėjo būti priteistos nuo 2015 m. gegužės 4 d., o ne nuo 2013 m. rugpjūčio 22 d.

19.

Atsiliepime į ieškovų ir atsakovės Lietuvos valstybės, atstovaujamos Valstybinės miškų tarnybos, apeliacinius skundus atsakovas R. G. nurodė, kad su Tarnybos apeliaciniu skundu sutinka, o ieškovų apeliacinį skundą laiko nepagrįstu ir atmetiniu.

20.

Atsiliepime į ieškovų ir atsakovo R. G. apeliacinius skundus atsakovės Lietuvos valstybės atstovas Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos nurodė, kad su atsakovo R. G. apeliaciniu skundu sutinka, o su ieškovų apeliaciniu skundu nesutinka iš esmės ir mano, kad Kauno apylinkės teismas priėmė netinkamą sprendimą. Atsiliepime Aplinkos apsaugos departamentas iš esmės pakartojo Valstybinės miškų tarnybos apeliacinio skundo argumentus.

21.

Atsiliepime į atsakovų Lietuvos valstybės, atstovaujamos Valstybinės miškų tarnybos, ir R. G. apeliacinius skundus ieškovai prašė apeliacinius skundus atmesti, o Kauno apylinkės teismo 2019 m. gegužės 3 d. sprendimą šių apeliančių skundžiamoje dalyje palikti nepakeistu. Atsiliepime nurodė tokius argumentus:

6.1.

Apelianto R. G. argumentus, kad Vidinės miškotvarkos projektas yra tik rekomendacinio pobūdžio dokumentas, paneigia Miškų įstatymo 14 straipsnio 1 dalies ir Miškotvarkos projektų rengimo taisyklių nuostatos;

6.2.

Parengtas Vidinės miškotvarkos projektas buvo viena būtinųjų sąlygų patirtai žalai atsirasti. R. G. atsakius rengti Vidinės miškotvarkos projektą arba R. G. nepažeidus Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių reikalavimų, kurie duotuoju atveju neleido pradėti rengti Vidinės miškotvarkos projekto arba griežtai laikantis Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių ir su jų įgyvendinimu susijusių teisės aktų reikalavimų Vidinės miškotvarkos projektas ieškovų miško valdai nebūtų parengtas ir taip būtų užkirstas kelias miško kirtimams, kuriems pagal paties neteisėtai parengtą Vidinės miškotvarkos projektą R. G. pats sužymėjo kirstinus medžius be miško savininkų – ieškovų, žinios ir sutikimo;

6.3.

Vidinės miškotvarkos parengimą lėmė visa eilė neteisėtų R. G. veiksmų, kuriais jis iš esmės pažeidė visus procedūrinius reikalavimus, savo kaip miškotvarkos projekto rengėjo pareigas ir funkcijas vykdė nepateisinamai aplaidžiai. Vidinės miškotvarkos projektų taisyklės būtent R. G., o ne R. K. nustatė pareigą užtikrinti Vidinės miškotvarkos projektų rengimo procedūrų ir imperatyvių reikalavimų laikymąsi;

6.4.

R. G. argumentai, kad jis neturėjo pagrindo nepasitikėti jam pateiktu daugiau nei dviejų metų senumo 2008 m. lapkričio 19 d. dienos išrašu iš Nekilnojamojo turto registro (net nevertinant išrašo turinio) tik įrodo, kad savo pareigas R. G. vykdė nepateisinamai aplaidžiai, pažeisdamas bendro pobūdžio pareigą elgtis atidžiai ir rūpestingai;

6.5.

Apelianto R. G. nurodoma aplinkybė, kad jis su miško bendrasavininku sudarė sutartį dėl Vidinės miškotvarkos projekto rengimo neatitinka tikrovės, kadangi į bylą nėra pateiktos sutarties, atitinkančios Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių 25 punkto reikalavimų;

6.6.

Visi R. G. veiksmai neturint sutarties su miško bendrasavininkais vertintini kaip neteisėti. Vidinės miškotvarkos projektas miško valdai net negalėjo būti rengiamas. Miško savininkai, lyginant su dviejų metų senumo 2008-11-19 d. Nekilnojamojo turto registro išrašu, kuriuo vadovavosi R. G., jau buvo pasikeitę. Pareigą nustatyti miško savininkus visų pirma turėjo R. G.. Jis negalėjo nežinoti ir nesuprasti, kad šiuo atveju Vidinės miškotvarkos projekto rengimas, kirtimai, kuriam pats sužymėjo kirstinus medžius, yra negalimi;

6.7.

Kaip ir nustatė teismas nurodyti teisės aktų reikalavimai, reglamentuojantys Valstybinės miškų tarnybos pareigas derinant, tvirtinant ir tikrinant Miškotvarkos projektų kokybę lemia, kad vykdydama teisės aktais nustatytas funkcijas Valstybinė miškų tarnyba turi pareigą tikrinti Miškotvarkos projektą sudarančius dokumentus ir jų turinį. Nevertinant aplinkybės, kad tariamų miško savininkų parašai esantys ant Miškotvarkos projekto titulinio lapo buvo suklastoti valstybės atstovaujančių atsakovų pareigūnai derindami ir tvirtindami individualų miškotvarkos projektą (tikrindami vidinės miškotvarkos projektų kokybę): 1) turėjo nustatyti, kad projekto titulinis lapas, t. y. jame esanti informacija neatitinka pateikto miškotvarkos projekto sudėtine dalimi esančio miško valdos nuosavybės pažymėjimo, t. y. kad projekto duomenys neatitinka projekto pirminių dokumentų; 2) turėjo nustatyti, kad pagal Miškų įstatymo 10 straipsnio 1 dalį O. K. neturi teisės ir nėra tinkamas asmuo galintis užsakyti, rengti ar duoti sutikimą dėl miškotvarkos projekto rengimo ir pasirašyti miškotvarkos projektą, kadangi ji nebuvo miško savininkė, t. y. kad ant projekto titulinio lapo pasirašė asmuo nesantis miško valdos savininku; 3) valstybės atstovaujančių atsakovų pareigūnai tikrindami vidinės miškotvarkos projektų kokybę taip pat turėjo nustatyti, kad projekto titulinis lapas pasirašytas nepilnamečio asmens, neturinčio teisės pasirašyti; 4) atsakovės pareigūnai turėjo nustatyti, kad Miškotvarkos projektas ginčo miško sklypui negali būti rengiamas; 5) nustatyti, kad su Miškotvarkos projektu pateikta 2010 m. gruodžio 18 d. tariamai miško bendrasavininkų sutartis turi akivaizdžių trūkumų, dėl kurių rengiant, derinant ir tvirtinant miškotvarkos projektą negalima ja vadovautis;

6.8.

Apeliantų argumentai nepaneigia teismo išvadų dėl priežastinio ryšio buvimo;

6.9.

Ieškovai patyrė žalą, kuri pasireiškė turto netekimu, todėl reikalavimą dėl žalos atlyginimo grindžia dėl atsakovų kaltės prarasto staus miško verte, o ne negautų pajamų institutu;

6.10.

Neaišku, kokia kainodara savo veikloje vadovaujasi A. B. ir UAB „Ava group“. A. B., o per jį ir UAB „Ava group“, kaip neteisėtai iškirto miško pirkėjai – pardavėjai yra suinteresuoti, kad teismas nustatytų kuo mažesnę patirtą žalą. Ieškovai nedalyvavo jokiuose sandoriuose su neteisėto miško iškirtimu, todėl patirta žala turi būti vertinama atsižvelgiant į nenukirto staus miško kainas. Nenukirto staus miško kaina ir nukirto miško kaina skiriasi tuo, kad į nenukirto staus miško kainą nėra įtrauktos sąnaudos susijusios su miško iškirtimu ir išvežimu ir pan., todėl ši kaina yra

mažesnė. Nėra jokio pagrindo į nenukirto stataus miško kainą įtraukti apelianto nurodomų papildomų išlaidų;

6.11.

Teismas, atsižvelgdamas į neturtinės žalos įrodinėjimo specifiką nepažeidė materialinių, ar procesinių teisės normų ir priėmė pagrįstą sprendimą;

6.12.

Apeliaciniame skunde Valstybinė miškų tarnyba dėsto naujus argumentus dėl, jos teigimu, nepagrįsto ieškinio reikalavimo priteisti procesines palūkanas nuo 2013-08-22. Apeliacinis skundas negali būti grindžiamas naujomis aplinkybėmis, kurios nebuvo nurodytos pirmosios instancijos teisme. CPK imperatyviai nustato, kad procesinės palūkanos, taip pat ir bylinėjimosi išlaidos, priteisiamos nuo bylos iškėlimo dienos;

6.13.

Apelianto argumentai apie tai, kad priteistos bylinėjimosi išlaidos akivaizdžiai per didelės yra deklaratyvūs ir nepagrįsti. Apeliantas nepateikė konkrečių argumentų savo teiginiams pagrįsti. Bylinėjimosi išlaidas pagrindžiantys dokumentai ir detalizuotos pažymos buvo teikiami visos bylos nagrinėjimo eigoje, tačiau apeliantas konkrečių prieštaravimų neišreiškė.

22.

Atsiliepime į apeliacinius skundus trečiasis asmuo Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija nurodė, kad negali pasisakyti dėl skundų argumentų, nes tai prieštarautų nustatytam teisiniam reguliavimui. Pagal Lietuvos Respublikos žalos, atsiradusios dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų, atlyginimo ir atstovavimo valstybei įstatymą Teisingumo ministerija yra valstybės atstovas bylose, kuriose žala kildinama ne iš teismo ar teisėjo veiksmų. Minėtas teisės aktas nenustato pareigos Teisingumo ministerijai atstovauti valstybei bylose, kuomet žala yra kildinama ne iš teismo ar teisėjo neteisėtų veiksmų. Nagrinėjamoje byloje valstybės atstovai yra tinkami. Teisingumo ministerija byloje yra įtraukta trečiuoju asmeniu kaip institucija turėjusi dalyvauti taikos sutarties sudaryme.

23.

Kiti byloje dalyvaujantys asmenys atsiliepimų į apeliacinius skundus nepateikė.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV.

Apeliacinės instancijos teismo nustatytos bylos aplinkybės, teisiniai argumentai ir išvados

24.

Bylos nagrinėjimo apeliacine tvarka ribas sudaro apeliacinio skundo faktinis ir teisinis pagrindas bei absoliučių sprendimo negaliojimo pagrindų patikrinimas. Apeliacinės instancijos teismas nagrinėja bylą neperžengdamas apeliaciniame skunde nustatytų ribų, išskyrus atvejus, kai to reikalauja viešasis interesas (CPK 320 str.). Šioje byloje apeliacinės instancijos teismas nei absoliučių sprendimo negaliojimo pagrindų, nei pagrindo peržengti apeliacinio skundo ribas nenustatė.

Dėl byloje nustatytų faktinių aplinkybių ir ginčo esmės

25.

Teismas nustatė, kad ieškovams V. K., O. M., R. G., A. G. ir trečiajam asmeniui R. K. bendrosios dalinės nuosavybės teise priklauso 11,7400 ha ploto miškų ūkio paskirties žemės sklypas (unikalus Nr. (-), kadastrinis Nr. (-)), esantis (-): 1) V. K. – 312/1174 dalių nuo 2013 m. gegužės 28 d. ir 275/1174 dalys nuo 2003 m. gegužės 12 d.; 2) O. M. – 313/1174 dalių nuo 2009 m. rugsėjo 7 d.; 3) R. G. – 685/11740 dalys nuo 2008 m. rugpjūčio 6 d.; 4) A. G. – 10275/117400 dalys nuo 2008 m. rugpjūčio 6 d.; 5) R. K. – 10275/117400 dalys nuo 2008 m. rugpjūčio 6 d. 2010 m. ginčo miško valdą inventorizavo ir Miškotvarkos projektą 2011–2020 metams parengė atsakovas R. G., o 2011 m. balandžio 15 d. šį projektą suderino su Alytaus RAAD Varėnos r. agentūra. 2011 m. balandžio 26 d. projektą patvirtino ir įregistravo (registracijos Nr. 40041) Lietuvos Respublikos miškų kadastrė Valstybinė miškų tarnyba. 2011 m. balandžio 27 d. Alytaus RAAD Varėnos r. išdavė trečiajam asmeniui R. K. leidimą kirsti mišką (serija A Nr. 075502) plynu kirtimu 3,0 ha plotą (apytikris likvidinis medienos tūris 712 m³). 2011 m. gegužės 17 d. Alytaus RAAD Varėnos r. agentūra išdavė trečiajam asmeniui R. K. leidimą kirsti mišką (serija A Nr. 075650) atrankiniu kirtimu 1,5 ha plotą, atvejiniu kirtimu 0,4 ha ir 0,3 ha plotus (apytikris likvidinis medienos tūris 53 m³). 2011

m. gegužės 16 d. pranešimu apie ketinimus kirsti mišką, užregistruotu 2011 m. gegužės 17 d. (reg. Nr. 539), trečiasis asmuo R. K. nurodė Alytaus RAAD Varėnos r. agentūrai apie planuojamą vykdyti atrankinį 179 vienetų pušies medžių sanitarinį kirtimą (apytikris likvidinis medienos tūris 130 m³). Iš 2012 m. spalio 1 d. savavališkais kirtimais iškirstų medžių apmatavimo duomenų, 2012 m. spalio 8 d. Valstybinės miškų tarnybos rašto Nr. 1K-04-20 ir 2012 m. spalio 17 d. antstolio A. N. faktinių aplinkybių konstatavimo protokolo Nr. 157-12-112 teismas nustatė, kad ginčo miško valdoje buvo atlikti kirtimai ne tik pagal išduotus leidimus kirsti mišką bei ginčo miško valdos ribose, kur leidimai kirsti mišką nereikalingi, bet ir iškirsta plynai už biržės ribų 0,31 ha didesnis plotas. Buvo iškirsta 28 kub. metrais pušinės ir 45 kub. metrais eglinės medienos daugiau nei leista pagal leidimą Nr. 075502, o neplymais kirtimais iškirsta be leidimo 205 žalios pušys, kurių likvidinis tūris 114,245 kub. metrai.

26.

Byloje sprendžiamas ginčas dėl žalos atlyginimo atsiradusios dėl to, kad be ieškovų sutikimo buvo iškirstas jiems nuosavybės teise priklausantis ginčo miškas, o ši veikla buvo įvykdyta pagal valstybės institucijos išduotus leidimus kirsti mišką. Ieškovai reikalavo solidaraus žalos atlyginimo iš atsakovų – Miškotvarkos projektą parengusio privataus asmens R. G. ir Lietuvos valstybės, atstovaujamos Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos ir Valstybinės miškų tarnybos prie Aplinkos ministerijos, kurių pareigūnai leido vykdyti kirtimus ieškovams nuosavybės teise priklausančiame miške be visų ginčo miško savininkų sutikimo. Pirmosios instancijos teismas nustatęs civilinės atsakomybės sąlygas ieškovų ieškinį tenkino iš dalies ir ieškovams iš atsakovų turtinės ir neturtinės žalos atlyginimą priteisė solidariai.

27.

Nesutikdami su pirmosios instancijos teismo sprendimu apeliacinius skundu padavė atsakovai R. G. ir Lietuvos valstybė, atstovaujama Valstybinės miškų tarnybos prie Aplinkos ministerijos. Apeliantai nesutinka su skundžiamu teismo sprendimu ir ginčija civilinės atsakomybės sąlygų egzistavimą, nurodo, kad pirmosios instancijos teismas neteisingai nustatė atsakingus už žalą asmenis bei neteisingai nustatydamas žalos dydį nepagrįstai iš atsakovų priteisė žalos atlyginimą. Ieškovų atstovė apeliaciniu skundu prašė pakeisti Kauno apylinkės teismo 2019 m. gegužės 3 d. sprendimą papildant teismo sprendimo motyvus.

28.

CK 6.263 straipsnio 2 dalis numato, kad žalą, padarytą asmeniui, o įstatymų numatytais atvejais – ir neturtinę žalą privalo visiškai atlyginti atsakingas asmuo. Už žalą, atsiradusią dėl valstybės institucijų neteisėtų aktų, privalo atlyginti valstybė iš valstybės biudžeto, nepaisydama konkretaus valstybės tarnautojo ar kito valstybės valdžios institucijos darbuotojo kaltės (CK 6.271 straipsnio 1 dalis). Civilinei atsakomybei kilti turi būti nustatytos būtinos civilinės atsakomybės sąlygos – neteisėti veiksmai, žala, priežastinis ryšys tarp tų veiksmų ir žalos bei kaltė, išskyrus atvejus, kai įstatyme nustatyta atsakomybė be kaltės (CK 6.246 – 6.249 straipsniai).

29.

Atsakovams ginčijant pirmosios instancijos teismo išvadas dėl civilinės atsakomybės sąlygų egzistavimo, teisėjų kolegija toliau aptaria kiekvieną iš tų sąlygų.

Dėl atsakovo R. G. neteisėtų veiksmų

30.

Neteisėti veiksmai kaip civilinės atsakomybės sąlyga pasireiškia neįvykdžius įstatymuose ar sutartyje nustatytos pareigos (neteisėtas neveikimas) arba atlikus veiksmus, kuriuos įstatymai ar sutartis draudžia atlikti (neteisėtas veikimas), arba pažeidus bendro pobūdžio pareigą elgtis atidžiai ir rūpestingai (CK 6.246 str. 1 d.).

31.

Leidimų kirsti mišką išdavimo tvarką reglamentuojantis Aprašas, patvirtintas 2010 m. gruodžio 30 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-1055 (redakcija nuo 2011 m. vasario 23 d. iki 2011 m. spalio 14 d.) numatė, kad teisė kirsti mišką įgyjama gavus leidimą kirsti mišką, o Aprašo 32, 33, 39, 40 punktuose nurodytais atvejais per Apraše nurodytą laikotarpį negavus neigiamo RAAD ar jo agentūros atsakymo į pranešimą apie ketinimą kirsti mišką arba gavus raštu RAAD ar jo agentūros suderinimą (Aprašo 3–3.3, 5 punktai).

32.

Kad būtų galima vykdyti miško kirtimą, tam miškui turi būti parengtas Miškotvarkos projektas, kurio rengimo, derinimo ir tvirtinimo tvarką nustatė Taisyklės, patvirtintos 2006 m. rugsėjo 1 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-406 (redakcijos, galiojusios nuo 2010 m. liepos 11 d. ir nuo 2011 m. balandžio 29 d.). Miškotvarkos projektas suderinamas su Aplinkos ministerijos RAAD rajono agentūrų valstybiniais miškų pareigūnais, patvirtinamas ir įregistruojamas Kadastre VM Tarnybos (Miškų įstatymo 14 straipsnio 1 dalis, Taisyklių 2, 27–27.2 punktai, Aprašo 8 punktas). Taip pat turi būti išduotas Aplinkos ministerijos RAAD ar jo agentūros pareigūnų leidimas kirsti mišką arba negautas neigiamas atsakymas dėl pranešimo apie ketinimą kirsti mišką (Aprašo 3.1 punktas). Pagrindas privačių miškų Miškotvarkos projektui rengti yra miško valdytojo, miško valdytojų grupės arba jų įgaliotų asmenų pagal notaro patvirtintą ar notaro patvirtinimui prilygintą įgaliojimą (vadinamu Užsakovu) sudaryta rašytinė sutartis su Miškotvarkos projektą rengiančiu asmeniu (vadinamu Rengėju) (Taisyklių 25 punktas).

33.

Šiuo atveju Privataus miško miškotvarkos projekto rengimo sutartį 2010 m. gruodžio 18 d. sudarė atsakovas R. G. ir trečiasis asmuo R. K. (5 t., b. l. 40), kiti ginčo miško savininkai dėl miškotvarkos projekto rengimo su R. G. nesitarė. Apeliantas R. G. nurodė, kad jam buvo pateikta 2010-12-18 bendraturčių sutartis, tačiau apie, kad ji suklastota apeliantas nežinojo. Tačiau teisėjų kolegija sutinka su pirmosios instancijos teismo išvada, kad atsakovas R. G., įvertinęs pateiktos sutarties turinį ir formą, esant akivaizdiems trūkumams negalėjo ja vadovautis, nes sutartis nebuvo notariškai patvirtinta, sutartį pasirašęs asmuo A. G. tuo metu buvo tik 12 metų (šalia pavardės nurodytas asmens kodas), prie R. G. ir V. K. pavardžių nurodytas tas pats asmens kodas. Bendraturčių sutarties sudarymo metu savininke nurodyta B. M. buvo mirusi ((-)), o naudotoja nurodyta O. K. buvo mirusi (-). Be to, iš sutarties turinio matosi, kad sutartyje nenurodytas joje išvardintų asmenų sutikimas dėl jiems priklausančio miško dalies kirtimo. Iš to seka, kad atsakovas R. G. rengdamas miško Miškotvarkos projektą pažeidė Taisyklių 25, 26 punktų reikalavimus ir šie jo veiksmai vertintini kaip neteisėti.

34.

Taisyklių 4 punktas numato, kad Miškotvarkos projekto Rengėjas jis turi teisę gauti reikalingus projekto rengimui duomenis iš Kadastro duomenų bazės, VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registro, Aplinkos ministerijos RAAD ir iš visų miškų valdytojų, kuriems rengiami Miškotvarkos projektai (Taisyklių 4 punktas), tačiau atsakovas R. G. šių reikalavimų nevykdė ir rengiant Miško miškotvarkos projektą vadovavosi daugiau kaip dvejų metų senumo – 2008 m. lapkričio 19 d. VĮ Registrų centro Nekilnojamojo turto registro pažymėjimo duomenimis (t. 1, b. l. 40), kuriame nurodyta žemės sklypo dalies savininke mirusi B. M.. Nors Miškotvarkos projektas institucijų derinimui, tvirtinimui ir įregistravimui buvo teikiamas 2011 m. balandžio mėnesį, tačiau R. G. nesiėmė jokių veiksmų, kad būtų gauti objektyvūs duomenys apie miško savininkus kaip tai numatė Taisyklių 12.1 ir 12.7 punktai.

35.

Esant šioms duomenims pirmosios instancijos teismas pagrįstai konstatavo, kad Taisyklių 12.1, 12.7, 25, 26 punktuose nustatytų pareigų neatlikimas, nesinaudojimas Taisyklių 4 punkte numatyta teise, rengiant Miškotvarkos projektą, kurį atsakovas R. G. pateikė derinimui Alytaus RAAD, tvirtinimui bei registravimui Kadastre VM Tarnybai, sudaro pagrindą konstatuoti atsakovo R. G. neteisėtus veiksmus, nes jis nesilaikė Miškotvarkos projekto rengimą reglamentuojančių reikalavimų (CK 6.246 straipsnio 1 dalis, Taisyklių 28, 29, 32 punktai).

36.

Apeliantas R. G. nurodo, kad teismas nepagrįstai konstatavo jo neteisėtus veiksmus, nes trečiasis asmuo R. K. turėjo pareigą užsakydama miškotvarkos projektą atsakovui R. G. pateikti teisingą informaciją apie miško savininkus, o jis pagrįstai turėjo teisę pasitikėti jos teikiama informacija. Be to nurodo, kad jis yra netinkamas atsakovas byloje, nes žalą ieškovams sukėlė ne atsakovo R. G. parengtas projektas, o neteisėtas jo įgyvendinimas, trečiajam asmeniui R. K. iškertant daugiau miško, nei kad ji turėjo nuosavybėje.

37.

Teisėjų kolegija šiuos apeliacinio skundo argumentus atmeta, nes atsakovui R. G. nepažeidus aukščiau aptartų miškotvarkos projektų rengimo taisyklių reikalavimų miškotvarkos

projektas ieškovų miško valdai nebūtų parengtas ir taip būtų užkirstas kelias miško kirtimams, kuriems pagal neteisėtai parengtą miškotvarkos projektą atsakovas R. G. sužymėjo kirstinus medžius be miško savininkų žinios ir sutikimo. Byloje pateikti duomenys patvirtina, kad atsakovo R. G. parengtas miškotvarkos projektas buvo viena iš būtinųjų sąlygų žalai atsirasti, todėl nėra pagrindo konstatuoti, kad R. G. nagrinėjamu atveju yra netinkamas atsakovas.

38.

Kadangi ieškovų ieškinio pareiškime vieni iš argumentų, kuriais ieškovai grindė atsakovo R. G. neteisėtus veiksmus buvo ir Miškų įstatymo 10 straipsnio nuostatų bei Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių 5 punkto pažeidimai, dėl kurių pirmosios instancijos teismas nepasisakė, todėl teisėjų kolegija tenkina ieškovų apeliacinį skundą ir papildo pirmosios instancijos teismo sprendimo motyvus šiais argumentais – R. G. rengdamas miškotvarkos projektą ir teikdamas jį derinti Alytaus regiono aplinkos apsaugos departamento Varėnos rajono agentūrai, o vėliau, suderintą projektą teikdamas registruoti Valstybinei miškų tarnybai pažeidė Miškų įstatymo 10 straipsnio nuostatą, kad privačių miškų savininkai teisę naudotis mišku įgyja gavę žemės sklypo nuosavybę patvirtinantį dokumentą, taip pat pažeidė Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių 5 punktą, kuris numatė, kad Vidinės miškotvarkos projektai privatioms miško valdoms rengiami, kai šių valdų nuosavybė įregistruota Nekilnojamojo turto registre, kadangi nuosavybės teisės į 312/1174 dalis miško ūkio paskirties žemės sklypo, unikalus daikto numeris (-), esančio (-), kuriam buvo rengiamas miškotvarkos projektas, buvo neįregistruotos. Valstybę atstovaujančių atsakovų pareigūnai tikrindami vidinės miškotvarkos projektų kokybę nenustatė, kad miškotvarkos projektas parengtas pažeidžiant Miškų įstatymo 10 straipsnio ir Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių 5 punkto nuostatas, dėl ko miškotvarkos projektą nepagrįstai suderino, patvirtino ir įregistravo miškų kadastrė.

Dėl Valstybinės miškų tarnybos prie Aplinkos ministerijos ir Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos neteisėtų veiksmų

39.

Neteisėti veiksmai kaip valstybės civilinės atsakomybės pagal CK 6.271 straipsnį nustatomi pagal tai, ar viešosios valdžios institucijos turėjo teisinę pareigą, ar objektyviai ją vykdė ir ar tinkamai vykdė. Pagal kasacinio tesimo praktiką neteisėtais deliktinės atsakomybės aspektu pripažįstami veiksmai, kurie nors ir nepažeidžia imperatyviųjų normų ir yra formaliai teisėti, tačiau pažeidžia bendrąją rūpestingumo pareigą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. spalio 30 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-7-143-684/2018). Neteisėtų veiksmų (neveikimo) konstatavimui reikia nustatyti, kad valdžios institucijos darbuotojai neveikė taip, kaip pagal įstatymus privalėjo veikti, neįvykdė jiems teisės aktais priskirtų funkcijų arba nors ir vykdė šias funkcijas, tačiau veikė nepateisinamai aplaidžiai, pažeisdami bendro pobūdžio pareigą elgtis atidžiai ir rūpestingai (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. vasario 24 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-502-769-14).

40.

Kad būtų galima vykdyti miško kirtimą, parengtas Miškotvarkos projektas turi būti suderinamas ir patvirtinamas pagal Taisykles, patvirtintas 2006 m. rugsėjo 1 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-406 (redakcijos, galiojusios nuo 2010 m. liepos 11 d. ir nuo 2011 m. balandžio 29 d.). Miškotvarkos projektas suderinamas su Aplinkos ministerijos RAAD rajono agentūrų valstybiniais miškų pareigūnais, kurie tikrina pateiktų derinti Miškotvarkos projektų kokybę (Taisyklių 27.1, 28, 42.1 punktai). Suderintas Miškotvarkos projektas patvirtinamas ir įregistruojamas Kadastrė VM Tarnybos (Miškų įstatymo 14 straipsnio 1 dalis, Taisyklių 2, 27–27.2 punktai, Aprašo 8 punktas), tačiau prieš tai patikrinus miško savininkus pagal Individualių miškotvarkos projektų registravimo tvarkos reikalavimus, patvirtintus 2004 m. vasario 6 d. Lietuvos respublikos Aplinkos ministerijos VM Tarnybos įsakymu Nr. 3-04-G. Tik po to Aplinkos ministerijos RAAD ar jo agentūros pareigūnai išduoda leidimą kirsti mišką, kurio išdavimo tvarką reglamentuoja Aprašas, patvirtintas 2010 m. gruodžio 30 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-1055 (redakcija nuo 2011 m. vasario 23 d. iki 2011 m. spalio 14 d.).

41.

Pagal miškotvarkos projektų rengimo taisykles suderinto privačių miškų vidinės miškotvarkos projekto 1 egzempliorių Aplinkos ministerijos regiono aplinkos apsaugos departamento

rajono agentūra paštu išsiunčia Valstybinei miškų tarnybai tvirtinti ir registruoti Kadastre (32 punktas). Pagal Taisyklių 33 punktą Valstybinė miškų tarnyba per 5 darbo dienas patikrina gauto privačių miškų vidinės miškotvarkos projekto duomenų atitiktį sklypinės miškų inventorizacijos pirminių dokumentų pildymo instrukcijos, individualių miškotvarkos projektų registravimo tvarkos reikalavimams, suprojektuotų ūkinių priemonių atitiktį ūkinių priemonių projektavimą ir vykdymą reglamentuojantiems teisės aktams ir nenustačius neatitikimų, privačių miškų vidinės miškotvarkos projektą patvirtina ir registruoja Kadastre (33 punktas). Šių duomenų pagrindu pirmosios instancijos teismas pagrįstai sprendė, kad į Valstybinės miškų tarnybos pareigas įeina funkcija tikrinti Miškotvarkos projektą sudarančius dokumentus bei jų turinį.

42.

Teisėjų kolegija nesutinka su atsakovės Valstybinės miškų tarnybos apeliaciniu skundu, kad kartu su miškotvarkos projektu atsakovei buvo pateikti visi reikiami dokumentai ir kad Tarnybos pareigūnui nebuvo galima numatyti, kad dalis dokumentų yra suklastoti. Byloje nustatyta, kad miškotvarkos projekto tituliname lape O. K. nurodoma kaip miško bendrasavininkė, nors Nekilnojamojo turto registre ji įregistruota tik kaip sklypo naudotoja. Institucija, atstovaudama valstybę turėjo nustatyti, kad O. K. nebūdama miško savininke neturėjo teisės užsakyti, rengti ar duoti sutikimą dėl miškotvarkos projekto rengimo (Miškų įstatymo 10 straipsnio 1 dalis), taip pat turėjo nustatyti, kad Miškotvarkos projekto titulinis lapas pasirašytas A. G., kuris tuo metu buvo nepilnametis, o miško savininkai nurodyti dviejų metų senumo (2008-11-19) Nekilnojamojo turto registro išrašo pagrindu. Tinkamai įvykdžius pareigą nustatyti miško savininkus būtų paaiškėję, kad buvusi savininke B. M. mirusi, o tuo metu miško bendrasavininke jau buvo O. M.. Valstybinės miškų tarnybos pareigūnai turėjo pareigą aktualių duomenų apie miško bendrasavininkus pareikalauti iš projekto rengėjo, kuris vadovaujantis Vidinės miškotvarkos rengimo taisyklių 4 punktu tokius duomenis turėjo teisę gauti. Be to, Valstybinės miškų tarnybos pareigūnai, turėdami duomenis apie tikruosius miško savininkus, negalėjo nepastebėti ir aukščiau aptartos (nutarties 33 punktas) 2010 m. gruodžio 18 d. miško bendrasavininkų sutarties trūkumų.

43.

Įvertinus aukščiau aptartas aplinkybes teisėjų kolegija pritaria pirmosios instancijos teismo išvadai, kad Alytaus RAAD Varėnos r. agentūra (dabar Departamentas) bei VM Tarnyba, derindamos bei tvirtindamos pateiktą Miškotvarkos projektą, turėjo patikrinti privataus ginčo miško Miškotvarkos projekto kokybę bei duomenis apie miško savininkus (Miškų įstatymo 5 straipsnio 3 dalies 1 punktas, Taisyklių 42–43, 52 punktai, Aplinkos ministro 2009 m. rugpjūčio 3 d. įsakymu Nr. D1-464 patvirtintų Valstybinės miškų tarnybos nuostatų (redakcija galiojusi iki 2012 m. rugsėjo 23 d.) 6.3, 7.1, 7.2, 7.5, 7.17, 7.24 punktai). Kadangi tai nebuvo padaryta tinkamai ir įstatymuose numatyta keleto lygių kontrolė, turėjusi apsaugoti ginčo mišką nuo neteisėto iškirto, dėl netinkamo pareigūnų veiksmų atlikimo nedavė valstybės siekiamo rezultato, todėl teismas pagrįstai konstatavo atsakovės valstybės, atstovaujamos Aplinkos apsaugos departamento (anksčiau Alytaus RAAD Varėnos r. agentūros) ir VM Tarnybos pareigūnų pažeidimus, kurie laikomi neteisėtais veiksmais CK 6.271 straipsnio prasme (CK 6.246 straipsnio 1, 2 dalis).

44.

Nors ginčijamame teismo sprendime valstybės, atstovaujamos Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos neteisėti veiksmai konstatuoti ir atsakovė apeliacinio skundo neteikė, tačiau ieškovai Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos neteisėtus veiksmus grindė ir Miškų įstatymo 10 straipsnio nuostatų ir Vidinės miškotvarkos projektų rengimo taisyklių 5 punkto pažeidimais, dėl kurių pirmosios instancijos teismas nepasisakė, todėl teisėjų kolegija tenkina ieškovų apeliacinį skundą ir papildo pirmosios instancijos teismo sprendimo motyvus šiais argumentais – Alytaus regiono aplinkos apsaugos departamento Varėnos rajono agentūra pažeidė Miškų įstatymo 10 straipsnio nuostatą, kad privačių miškų savininkai teisę naudotis mišku įgyja gavę žemės sklypo nuosavybę patvirtinantį dokumentą, be to, išduodant 2011-04-27 ir 2011-05-17 leidimus kirsti mišką bei vertinant R. K. vardu pateiktą 2011-05-16 d. pranešimą apie ketinimus kirsti mišką atrankiniu sanitariniu kirtimu nenustatė, kad nuosavybės teisės į 312/1174 dalis miško ūkio paskirties žemės sklypo, unikalus daikto numeris (-), esančio (-), ant kurio yra miškas, yra neįregistruotos ir tuo pagrindu neatsisakė išduoti leidimą kirsti mišką bei nepateikė

prieštaravimo dėl miško kirtimo atrankiniu sanitariniu kirtimu, kaip tai numatė ginčui aktualaus Leidimų kirsti mišką tvarkos aprašo 36 punktas.

Dėl kaltės

45.

Pagal CK 6.248 straipsnio 3 dalį laikoma, kad asmuo kaltas, jeigu atsižvelgiant į prievolės esmę bei kitas aplinkybes jis nebuvo tiek rūpestingas ir apdairus, kiek atitinkamomis sąlygomis buvo būtina. Už žalą, atsiradusią dėl valstybės valdžios institucijų neteisėtų aktų, privalo atlyginti valstybė iš valstybės biudžeto, nepaisydama konkretaus valstybės tarnautojo ar kito valstybės valdžios institucijos darbuotojo kaltės (CK 6.271 straipsnio 1 dalis), todėl valstybės civilinės atsakomybės sąlyga – kaltė – nenustatinėjama.

46.

Kaip nurodyta aukščiau pirmosios instancijos teismas konstatavo atsakovo R. G. neteisėtus veiksmus, nes ginčo miško Miškotvarkos projektą jis parengė, pažeisdamas tokio projekto parengimą reglamentuojančias taisykles. Nors atsakovas R. G. nurodė nenorėjęs niekam blogo ar padaryti žalos, o naujų Nekilnojamojo turto duomenų nepareikalavo ir notariškai patvirtintos Bendraturčių sutarties nereikalavo dėl nežinojimo, tačiau tai vertinama kaip būtino atidumo ir rūpestingumo neužtikrinimas, tuo pasireiškė atsakovo R. G. kaltė (CK 6.248 straipsnio 3 dalis).

Dėl priežastinio ryšio

47.

Nors apeliantai nurodo, kad pats savaime Miškotvarkos projektas nesuteikia teisės miške vykdyti kirtimų ir dėl to nėra pagrindo konstatuoti atsakovų neteisėtų veiksmų ir priežastinio ryšio tarp kilusių pasekmių, tačiau šie apeliančių argumentai nepaneigia teismo išvadų dėl priežastinio ryšio buvimo.

48.

Kaip minėta, atsakovas R. G., pažeisdamas teisės aktų reikalavimus parengė vidinės miškotvarkos projektą, pateikė jį derinimui ir registravimui valstybės institucijoms, dėl ko neteisėtai parengtas projektas buvo patvirtintas ir įregistruotas ir jo pagrindu vykdyta ūkinė veikla ieškovams nuosavybės teises priklausančiame miške. R. G. atsisakius rengti Miškotvarkos projektą pažeidžiant teisės aktų reikalavimus įrodinėjamų pasekmių nebūtų kilę.

49.

Alytaus RAAD netinkamai atliko vidinio Miškotvarkos projekto kokybės kontrolės funkciją, dėl ko nepagrįstai suderino R. G. vidinės miškotvarkos projektą ir pateikė jį registruoti Valstybinei miškų tarnybai. Valstybinė miškų tarnyba netinkamai atliko vidinio miškotvarkos projekto kokybės kontrolės funkciją, dėl ko nepagrįstai šį projektą įregistravo valstybiniame registre, kas sudarė sąlygas kirsti mišką. Alytaus RAAD pažeisdami teisės aktų reikalavimus neteisėtai suderino ir įregistruoto miškotvarkos projekto pagrindu išdavė 2011-04-27 ir 2011-05-16 leidimus kirsti mišką, nepareiškė prieštaravimo dėl miško kirtimo atrankiniu sanitariniu kirtimu pagal 2011-05-17 pateiktą pranešimą, dėl ko buvo pradėta neteisėta ūkinė veikla ieškovams nuosavybės teises priklausančiame miške ir neteisėtai iškirstas miškas. Kaip matyti, kiekvieno iš atsakovų atlikti neteisėti veiksmai nulėmė žalos atsiradimą.

Dėl solidarios atsakomybės

50.

Pirmosios instancijos teismas žalą iš atsakovų priteisė solidariai. Nors apeliantai apeliaciniuose skunduose ir neskundžia atsakovams taikytos solidarios atsakomybės, tačiau jiems nesutinkant su teismo nustatytais civilinės atsakomybės sąlygomis, teisėjų kolegija pasisako ir dėl atsakovų solidarios atsakomybės.

51.

CK 6.6 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad solidarioji prievolė nepreziumuojama, išskyrus įstatymo nustatytas išimtis. Ji atsiranda tik įstatymų ar šalių susitarimu nustatytais atvejais, taip pat kai prievolės dalykas yra nedalus. Tai reiškia, kad kiekvienu nagrinėjamu atveju teismas, sprenddamas dėl kelių asmenų solidariosios prievolės, turi nustatyti, ar yra konkreti įstatymo norma ir (ar) šalių susitarimas, nustatantys, jog prievolė solidarioji. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad solidarioji atsakomybė gali būti grindžiama ne tik bendrai padaryta žala, bet tam tikru bendrumu, ji egzistuoja ir kitų civilinės atsakomybės sąlygų atžvilgiu. Teismas turi nustatyti faktinį (ar žala būtų atsiradusi,

jeigu nebūtų neteisėtų veiksmų; lot. *conditio sine qua non*) ir teisinį priežastinį ryšį (ar žala teisiškai nėra pernelyg nutolusi nuo neteisėto veiksmo) (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2006 m. spalio 11 d. nutartį, priimtą civilinėje byloje A.T.ir kt. v. Lietuvos Respublika ir kt., bylos Nr. 3K-3-518/2006, ir kt.).

52.

Pirmosios instancijos teismas sprendė, kad visi atsakovai – R. G. ir minėtos valstybės institucijos elgėsi neapdairiai ir nerūpestingai, kiek buvo būtina atitinkamomis sąlygomis, neatliko jiems priklausančių pareigų pagal aukščiau nurodytą teisinį reglamentavimą, todėl iš esmės vienodai prisidėjo prie to, kad netinkamai parengtas Miškotvarkos projektas buvo suderintas, patvirtintas, įregistruotas Kadastre ir jo pagrindu buvo leista kirsti mišką, taip pat neprieštarauta ginčo miško kirtimui pagal R. K. pranešimą apie ketinimą kirsti mišką, o be kiekvieno iš atsakovų veiksmų žala ieškovams apskritai nebūtų atsiradusi. Kai žala atsiranda tik dėl kelių atskirų, pavienių priežasčių sąveikos – keli pažeidėjai veikia atskirai, neturėdami bendro ketinimo sukelti žalą, vienas apie kito neteisėtus veiksmus dažniausiai nežinodami, tačiau žala atsiranda tik dėl to, kad kiekvieno jų veiksmai buvo būtinoji žalos atsiradimo priežastis, žala yra nedaloma ir visi jie turi atsakyti solidariai (CK 6.279 straipsnio 1 dalis). Teisėjų kolegija pritaria pirmosios instancijos teismo argumentams ir motyvams ir sprendžia, jog nagrinėjamojoje byloje konkreti žalos dalis negali būti priskirta konkrečiam atsakovui, nes atliktų neteisėtų veiksmų grandinėje neįmanoma nustatyti, kiek ir kokia apimtimi kiekvienas iš atsakovų prisidėjo prie žalos padarymo ieškovams, todėl teismo išvados atitinka solidariosios civilinės atsakomybės teisinį reglamentavimą.

Dėl žalos dydžio

53.

Apeliantai nurodo, kad teismas priimdamas sprendimą dėl žalos atlyginimo nesilaikė nuostatų, kad nuostolius priteisiant negautų pajamų forma reikėjo įvertinti, kokį grynąjį pelną galėjo gauti atsakovai pardavę mišką, t. y. iš už mišką gautinų pajamų atskaityti sąnaudas, pelno mokesčių. Be to, apeliantai nurodo, kad pinigų sumą, kurią R. K. gavo nepagrįstai, kiti bendrasavininkai turėjo iš jos prisiteisti proporcingai savo turimai daliai, o jiems to nepadarius, teismas atitinkamoje dalyje ieškinio reikalavimą turėjo atmesti.

54.

Teisėjų kolegijos vertinimu, apeliacinių skundų argumentai atmestini, nes nagrinėjamojoje byloje ieškovai nurodė, jog patyrė žalą turto netekimu, todėl reikalavimą dėl žalos atlyginimo grindė dėl atsakovų kaltės prarasto stataus miško verte, o ne negautų pajamų institutu.

55.

CK 6.249 straipsnio 6 dalyje numatyta, kad kai dėl to paties veiksmo atsirado ir žala, ir nauda nukentėjusiajam asmeniui, tai gauta nauda nepažeidžiant protingumo, sąžiningumo ir teisingumo kriterijų gali būti įskaitoma į nuostolius, tačiau nagrinėjamu atveju nenustatyta, kad ieškovai kokią nors naudą būtų gavę. Ieškovų reikalavimas priteisti žalos atlyginimą yra grindžiamas prarasto stataus miško verte ir priežastiniu ryšiu tarp atsakovų neteisėtų veiksmų ir patirtos žalos, reikalavimų trečiajam asmeniui R. K. byloje nereiškiami.

56.

Byloje nėra ginčo dėl to, kad pagal abu ginčo leidimus kirsti mišką buvo leista iškirsti 765 m³ medienos, o pagal R. K. pranešimą apie ketinimą kirsti mišką leista iškirsti 130 m³ medienos, iš viso 895 m³, todėl pirmosios instancijos teismas pagrįstai sprendė, kad atsakovai turi pareigą atlyginti žalą už 895 m³ iškirstos medienos.

57.

Į bylą pateikta 2012 m. spalio 29 d. Lietuvos nepriklausomų medienos matuotojų asociacijos pažyma Nr. 703 (1 t., b. l. 44–60, kt.), kurioje nurodyta, kad viena kubinis metras iškirstos medienos įvertintas 101,42 Lt (29,37 Eur). Iškirstų medžių tūris pinigine išraiška įvertintas, vadovaujantis 1998 m. rugsėjo 30 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. 194 „Dėl nenukirto valstybinio miško kainų“ (bazinės nenukirto miško kainos) ir 2011 m. vasario 10 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-127 „Dėl nenukirto valstybinio miško kainų indeksavimo koeficientų patvirtinimo“. Pagal 2012 m. spalio 18 d. VM Tarnybos pažymą Nr. 1K-04-20 vienas kubinis metras medienos įvertintas 100,00 Lt (28,96 Eur) (1 t., b. l. 93, 94, kt.). Kadangi į bylą pateikti duje iškirstos medienos kainos įvertinimai, todėl pirmosios instancijos teismas iškirstos medienos kainą apskaičiavo pagal jų vidurkį

ir nustatė vieno kubinio metro medienos vertę – 29,165 Eur, o už 895 m³ iškirstos medienos žalos atlyginimą pagrįstai nustatė 26 102,68 Eur.

58.

Teisėjų kolegija sutikdama su pirmosios instancijos teismo apskaičiuotu žalos dydžiu atmeta apeliančių argumentus, kad teismas nustatydamas žalos dydį turėjo vadovautis A. B. pateikta išlaidų – pajamų lentele bei UAB „Artromas“ ir miško savininkų kooperatyvo „Jonavos šilas“ pažymomis apie reikalingas sąnaudas medienai išpjauti ir išvežti iš miško iki tarpinio sandėlio, nes nagrinėjamu atveju žalai apskaičiuoti teismas vadovavosi 1998 m. rugsėjo 30 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. 194 „Dėl nenukirsto valstybinio miško kainų“ (bazinės nenukirsto miško kainos) ir 2011 m. vasario 10 d. Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-127 „Dėl nenukirsto valstybinio miško kainų indeksavimo koeficientų patvirtinimo“, pagal kuriuos į nenukirsto staus miško kainą nėra įtrauktos sąnaudos, susijusios su miško išskirtimu ir išvežimu.

Dėl neturtinės žalos atlyginimo

59.

Apeliantas R. G. nurodo, kad ieškovai neįrodė neturtinės žalos dydžio, todėl jo nuomone, teismo sprendimas dėl neturtinės žalos priteisimo yra nepagrįstas.

60.

Pirmosios instancijos teismas skundžiamo teismo sprendimo motyvuose nurodė: tai, kad ieškovai dėl jiems priklausančio ginčo miško išskirtimo, juolab, sužinoję, jog tam buvo išduoti atitinkamų institucijų leidimai, patyrė emocinius išgyvenimus (skriaudą, nusivylimą, nuoskaudą, pyktį, nepatogumus ieškant kaltininkų), visuotinai suprantama aplinkybė, juolab, kad su tuo jie visi siejo savo gerbūvį ateityje. Visuotinai pripažįstamų aplinkybių įrodinėti nereikia (CPK 182 straipsnio 1 punktą). Leidimų kirsti mišką procesas yra reglamentuotas įstatymais ir poįstatyminiais aktais, todėl ieškovai turėjo teisėtus lūkesčius, kad jų vertingas turtas bus saugus, nuosavybė neliečiama ir, laikantis teisės aktų reikalavimų, žala dėl kitų asmenų veiklos negalima. Šiuo atveju neabejotina, kad aukščiau įvardinti visų atsakovų veiksmai turėjo neigiamą poveikį ieškovams, nes miško išskirtimas buvo įvykdytas po tų veiksmų atlikimo, todėl konstatuojama, kad ieškovai įrodė, patyrę neturtinę žalą ir yra visos būtinosios sąlygos taikyti atsakovams civilinę atsakomybę neturtinės žalos atlyginimo forma.

61.

Teisėjų kolegija pritaria pirmosios instancijos teismo motyvams ir daro išvadą, kad teismas atsižvelgęs į neturtinės žalos dydžio nustatymui reikšmingus kriterijus (CK 6.250 straipsnio 2 dalis) teisėtai priteisti ieškovams po 500 Eur neturtinei žalai atlyginti, todėl teismo sprendimas šioje dalyje yra pagrįstas.

Dėl procesinių palūkanų ir bylinėjimosi išlaidų pirmosios instancijos teisme

62.

Apeliantė Valstybinė miškų tarnyba nurodo, kad ji buvo įtraukta į bylą gavus pareiškėjų 2015-05-04 pareiškimo papildymą, todėl 5 procentų dydžio metinės palūkanos už priteistą sumą nuo bylos iškėlimo teisme dienos (2013-08-22) negalėjo būti taikomos.

63.

CK 6.37 straipsnio 2 dalis numato, kad skolininkas privalo mokėti įstatymų nustatyto dydžio palūkanas (procesines palūkanas) už priteistą sumą nuo bylos iškėlimo teisme iki teismo sprendimo visiško įvykdymo, todėl ieškovams reikalaujant pirmosios instancijos teismas pagrįstai priteisė iš atsakovų 5 procentų dydžio procesines palūkanas nuo bylos iškėlimo teisme iki teismo sprendimo visiško įvykdymo. Kadangi teismo procesas byloje yra vientisas ir nedalomas, todėl atsakovo įstojimo į bylą momentas neturi teisinės reikšmės sprendžiant dėl procesinių palūkanų priteisimo momento iš atsakovo.

64.

Apeliaciniame skunde atsakovė nesutinka su ieškovams priteistomis išlaidomis advokato pagalbai apmokėti ir nesutinka su teismo argumentu, kad jos atitinka Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino už mokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą teisinę pagalbą (paslaugas) maksimalius dydžius, nurodo, kad šios išlaidos akivaizdžiai per didelės.

65.

Bylos duomenys patvirtina, kad ieškovai prašė priteisti iš atsakovų 23 986,86 Eur bylinėjimosi išlaidas. Iš byloje pateiktos bylinėjimosi išlaidas pagrindžiančių dokumentų suvestinės (t. 8, b. l. 33) matyti, kad ieškovai advokatų pagalbai sumokėjo 20 165,40 Eur (suvestinės 4-8 p., 10-16 p., 19 p., 21 p., 24-29 p.). Visas advokato pagalbos išlaidas apmokėjo ieškovas V. K. (t. 1, b. l. 132-134, 145-147, 149; t. 2, b. l. 12, 14; t. 3, b. l. 19-25, 95-96; t. 4, b. l. 30, 99, t. 7, b. l. 149-153; t. 8, b. l. 9).

66.

Advokatės V. G. ir jos profesinės bendrijos Ratio Legis, atstovavusių ieškovams byloje išlaidos detalizuotos 2017 m. vasario 28 d. patikslintame prašyme dėl patirtų išlaidų atlyginimo (t. 4, b. l. 48-51), 2017 m. prašyme dėl išlaidų už atsiliepimo į apeliacinius skundus surašymą priteisimo (t. 4, b. l. 98), 2019 m. vasario 25 d. papildomoje pažymoje dėl bylinėjimosi išlaidų (t. 7, b. l. 148) ir 2019 m. balandžio 15 d. papildomoje pažymoje dėl bylinėjimosi išlaidų. 2017 m. vasario 28 d. patikslintame prašyme dėl patirtų išlaidų atlyginimo nurodytos 12 538,25 Eur išlaidos, kurias sudaro: 1) 2013-07-30 konsultacija, situacijos aptarimas dėl teisinės galimybės kreiptis į teismą, siekiant prisiteisti patirtą žalą - 363 Lt (105,13 Eur); 2) 2013-08-06 pateiktos medžiagos ir teisinės situacijos analizė - 1 361,25 Lt (394,25 Eur); 3) 2013-08-07 išrašų iš VĮ „Registru centras“ spausdinimas (gavimas) - 8 Lt (2,32 Eur); 4) 2013-08-07 pareiškimo teismui ir priedų parengimas ir pateikimas - 3 702,60 Lt (1 072,35 Eur); 5) konsultacija, susijusi su bylos aptarimu ir perspektyvos įvertinimu, papildomu faktų patikslinimu - 181,50 Lt (52,57 Eur); 6) 2013-10-28 lydraščio su priedu dėl Epikrizės parengimas - 254,1 Lt (73,59 Eur); 7) 2013-10-30 teismo posėdis, pasiruošimas posėdžiui - 1 996,50 Lt (578,23 Eur); 8) 2013-12-09 teismo posėdis, pasiruošimas posėdžiui - 2 178 Lt (630,79 Eur); 9) 2014-02-04 teismo posėdis, pasiruošimas posėdžiui - 3 085,50 Lt (893,62 Eur); 10) atsiliepimo į apeliacinį skundą parengimas - 1 034,55 Eur; 11) rašytinių paaiškinimų parengimas - 1 497,38 Eur; 12) pasiruošimas 2015-02-25 posėdžiui, posėdis ir kelionė - 653,40 Eur, kur kelionės išlaidoms tenkanti suma sudaro 217,80 Eur; 13) 2015-05-04 pareiškimo papildymas - 490,05 Eur; 14) pasiruošimas 2015-04-14 posėdžiui, posėdis ir kelionė - 435,60 Eur, kur kelionės išlaidoms tenkanti suma sudaro 217,80 Eur; 15) 2015-06-08 pasiruošimas posėdžiui, posėdis ir kelionė - 490,05 Eur, kur kelionės išlaidoms tenkanti suma sudaro 217,80 Eur; 16) 2015-06-15 prašymas dėl rašysenos ekspertizės - 168,80 Eur; 17) 2016-02-17 rašysenos ekspertizės akto analizė - 918,70 Eur; 18) 2016-04-04 pareiškimo papildymas, pasiruošimas posėdžiui, posėdis ir kelionė - 1 089 Eur; 19) 2015-05-04 klausimų ekspertizei parengimas, ekspertų paieška - 108,9 Eur; 20) 2016-05-20 prašymo teismui dėl ekspertizės, rašytinių paaiškinimų parengimas - 457,38 Eur; 21) 2016-06-28 atsiliepimo į atskirąjį skundą dėl ekspertizės parengimas - 304,92 Eur; 22) 2017-01-17 pasiruošimas posėdžiui, posėdis ir kelionė - 1 089 Eur, kur kelionės išlaidoms tenkanti suma sudaro 217,80 Eur.

67.

Vertinant ieškovų advokatams sumokėtų išlaidų dydžius, taikytinos Lietuvos Respublikos teisingumo ministro kartu su Lietuvos advokatų tarybos pirmininku patvirtintos 2004 m. balandžio 2 d. įsakymo Nr. 1R-85 „Dėl rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteisiamo užmokesčio už advokato teikiamą teisinę pagalbą (paslaugas) maksimalaus dydžio patvirtinimo“ (toliau – Rekomendacijos), šių Rekomendacijų redakcija galiojusi atskirų procesinių dokumentų parengimo bei dalyvavimo teismo posėdžių metu, skaičiuojant įvertintinas tuo metu nustatytas MMA - minimalios mėnesinės algos bei vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualių įmonių) dydis.

68.

Pagal Rekomendacijų 8.19 p. advokato užmokestis už konsultacijas, už pasirengimą posėdžiams ir pan. yra apskaičiuojamas pagal šių paslaugų teikimo trukmę. Atsižvelgiant į tai, kad 2017 m. vasario 28 d. patikslintame prašyme nėra nurodyta konsultacijų, situacijos aptarimo trukmė, todėl apeliacinės instancijos teismas negali įvertinti prašymo 1, 2, 5 punktuose nurodytų išlaidų pagrįstumo, todėl šios išlaidos nepriteistinos. Kadangi prašyme yra nurodyta, kad nėra galimybės pateikti išrašų iš VĮ „Registru centras“ 8 Lt (2,32 Eur) spausdinimo išlaidas pagrindžiančių dokumentų (3 punktas), todėl šios išlaidos nepriteistinos. Pagal Rekomendacijų 8.2 p. (Redakcija, galiojusią iki 2015-03-20), už ieškinio pareiškimo parengimą maksimalus galimas priteisti užmokestis advokatui yra 3xMMA. (MMA – minimali mėnesinė alga). Laikotarpiu nuo 2013 m. sausio 1 d. iki 2014 m. rugsėjo 30 d. MMA – 1 000 Lt (patvirtinta Vyriausybės 2012 m. gruodžio 19 d. nutarimu Nr. 1543). Ieškovams už pareiškimo (ieškinio) parengimą priteistina suma sudaro 3000

Lt (arba 868,86 Eur). Ieškovų prašomos priteisti 3 702,60 Lt (1072,35 Eur) pareiškimo parengimo išlaidos (prašymo 4 p.) viršija Rekomendacijose nurodytą maksimalų dydį.

69.

Iš bylos medžiagos nustatyta, kad 2013-10-30 teismo posėdžio trukmė 15 min, 2013-12-09 teismo posėdžio trukmė 1 val. 50 min., 2014-02-05 posėdžio trukmė – 2 val. 40 min. Suapvalinus posėdžių trukmes Rekomendacijų 9 p. nustatyta tvarka, minėtų posėdžių bendra trukmė sudaro 5 val. 30 min. Pagal Rekomendacijų 8.18 p. (Redakciją, galiojusią iki 2015-03-20) maksimalus užmokesčio už dalyvavimą minėtuose teismo posėdžiuose dydis sudaro 825 Lt (0,15x1000x5,5) arba 238,94 Eur. Kadangi 2017 m. vasario 28 d. patikslintame prašyme nėra nurodyta pasirengimo teismo posėdžiams trukmė, teisėjų kolegija sprendžia, kad pasirengimo posėdžio trukmė yra prilygintina paties posėdžio trukmei, todėl maksimali priteistina advokato užmokesčio suma už dalyvavimą 2013-10-30, 2013-12-09, 2014-02-05 teismo posėdžiuose bei pasirengimą minėtiems teismo posėdžiams sudaro 477,88 Eur (238,94x2). Ieškovų prašoma priteisti suma 2 102,64 Eur (578,23+630,79+893,62) (prašymo 7,8, 9 punktai) ženkliai viršija pagal Rekomendacijos priteistiną užmokesčio sumą.

70.

Pagal Rekomendacijų 8.16 p. (Redakciją, galiojusią iki 2015-03-20) maksimalus užmokesčio už lydraščio parengimą (prašymo 6 p.) sudaro 120 Lt (0,12x1000) arba 34,75 Eur. Ieškovų prašoma priteisti 73,59 Eur suma už minėto dokumento parengimą viršija pagal Rekomendacijas apskaičiuotą užmokesčio sumą. Už 2014-03-27 atsiliepimo į apeliacinį skundą parengimą ieškovai prašė priteisti 1 034,55 Eur advokato pagalbos išlaidas (prašymo 10 p.). Pagal Rekomendacijų 8.11 p. (Redakciją, galiojusią iki 2015-03-20) maksimalus užmokesčio už atsiliepimo į apeliacinį skundą parengimą dydis yra 1,5xMMA, t. y. 1 500 Lt (1,5x1000) arba 434,43 Eur. Ieškovų prašoma priteisti 1 034,55 Eur už atsiliepimo į apeliacinį skundą parengimą suma ženkliai viršija pagal Rekomendacijas apskaičiuotą užmokesčio sumą.

71.

Už 2015-02-25 rašytinių paaiškinimų parengimą ieškovai prašė priteisti 1 497,38 Eur (prašymo 11 p.). Pagal Rekomendacijų 8.15 p. (Redakciją, galiojusią iki 2015-03-20) maksimalus advokato užmokesčio už rašytinių paaiškinimų parengimą yra 0,5xMMA, t. y. 150 Eur (0,5x300). Nuo 2015 m. sausio 1 d. iki 2015 m. liepos 1 d. – MMA-300 Eur (patvirtinta Vyriausybės 2014 m. rugsėjo 24 d. nutarimu Nr. 972). Ieškovų prašoma priteisti 1 497,38 Eur suma už rašytinių paaiškinimų parengimą taip pat viršija pagal Rekomendacijas apskaičiuotą užmokesčio sumą.

72.

Ieškovai už advokato pasirengimą 2015-02-25, 2015-04-14, 2015-06-08, 2016-02-17, 2016-04-25, 2017-01-17 teismo posėdžiams bei dalyvavimą juose prašė priteisti iš viso 4 675,75 Eur, kur 871,20 Eur (4x217,80) sudarė kelionės išlaidos (prašymo 12, 14, 15, 17, 18, 22 p.).

73.

Iš bylos medžiagos nustatyta, kad 2015-02-25 teismo posėdžio trukmė 10 min, 2015-04-14 teismo posėdžio trukmė 25 min, 2015-06-08 teismo posėdžio trukmė 43 min, 2016-02-17 teismo posėdžio trukmė 34 min, 2016-04-25 teismo posėdžio trukmė 5 val.16 min., 2017-01-17 teismo posėdžio trukmė 2 val. 7 min. Suapvalinus posėdžių trukmes Rekomendacijų 9 p. nustatyta tvarka, minėtų posėdžių trukmės sudaro atitinkamai: 2015-02-25 teismo posėdžio – 0,5 val., 2015-04-14 teismo posėdžio – 0,5 val., 2015-06-08 teismo posėdžio – 1 val., 2016-02-17 teismo posėdžio – 1 val., 2016-04-25 teismo posėdžio – 5,5 val., 2017-01-17 teismo posėdžio – 2,5 val.

74.

Pagal Rekomendacijų 8.18 p. (Redakciją, galiojusią iki 2015-03-20) maksimalus advokato užmokesčio už dalyvavimą 2015-02-25 teismo posėdyje dydis yra 0,15xMMAx0,5, t. y. 22,50 Eur (0,15x300x0,5). Pagal Rekomendacijų 8.19 p. (Redakciją, galiojusią nuo 2015-03-20) maksimalus advokato užmokesčio už dalyvavimą 2015-04-14 ir 2015-06-08 teismo posėdžiuose dydis yra 0,1x1,5x714,49, t. y. 107,17 Eur, kur 714,49 Eur (2467 Lt) yra Lietuvos statistikos departamento skelbiamas užpraėjusio ketvirčio vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualių įmonių, nagrinėjamu atveju 2014 m. ketvirto ketvirčio. Pagal Rekomendacijų 8.19 p. (Redakciją, galiojusią nuo 2015-03-20) maksimalus advokato užmokesčio už dalyvavimą 2016-02-17 teismo posėdyje dydis yra 0,1x1x 735,1 Eur, t. y. 73,51 Eur, kur 735,1 Eur yra 2015 m. trečio ketvirčio Lietuvos statistikos departamento skelbiamas vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis

šalies ūkyje (be individualių įmonių). Pagal Rekomendacijų 8.19 p. (Redakcija, galiojusią nuo 2015-03-20) maksimalus advokato užmokesčio už dalyvavimą 2016-04-25 teismo posėdyje dydis yra 0,1x5,5x 756,90, t. y. 416,30 Eur, kur 756,90 Eur yra 2015 m. ketvirto ketvirčio Lietuvos statistikos departamento skelbiamas vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualių įmonių). Pagal Rekomendacijų 8.19 p. (Redakcija, galiojusią nuo 2015-03-20) maksimalus advokato užmokesčio už dalyvavimą 2017-01-17 teismo posėdyje dydis yra 0,1x2,5x793,3, t. y. 198,33 Eur, kur 793,30 Eur yra 2016 m. trečio ketvirčio Lietuvos statistikos departamento skelbiamas vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualių įmonių).

75.

Bendra pagal Rekomendacijas už advokato dalyvavimą 2015-02-25, 2015-04-14, 2015-06-08, 2016-04-25, 2017-01-17 teismo posėdžiuose galima priteisti ieškovams maksimali advokato užmokesčio suma yra 817,81 Eur (22,50+107,17+73,51+416,30+198,33). Kadangi 2017 m. vasario 28 d. patikslintame prašyme nėra nurodyta pasirengimo teismo posėdžiuose trukmė, teisėjų kolegija sprendžia, kad pasirengimo posėdžio trukmė prilygintina paties posėdžio trukmei, todėl maksimali priteistina advokato užmokesčio suma už dalyvavimą 2015-02-25, 2015-04-14, 2015-06-08, 2016-02-17, 2016-04-25, 2017-01-17 teismo posėdžiuose ir pasirengimą minėtiems teismo posėdžiams sudaro 1 635,62 Eur (817,81x2).

76.

Ieškovai prašė priteisti 871,20 Eur advokato kelionės išlaidas (prašymo 12, 14, 15, 18 p.), patirtas dėl advokato dalyvavimo keturiuose teismo posėdžiuose. Pagal Rekomendacijų 3 punktą, numatantį, kad advokato dėl atvykimo teikti teisinės paslaugas į kitą vietovę, negu registruota advokato darbo vieta, turėtos išlaidos, taip pat gyvenamosios patalpos nuomos ir kelionės išlaidos atlyginamos papildomai pagal teisės aktus, reglamentuojančius tarnybines komandiruotes Lietuvos Respublikos teritorijoje. Šios išlaidos iš šalies priteisiamos, jeigu advokatas vyksta teismo iniciatyva, dėl teisingumo ypatumų, kai reikiamos specializacijos advokato teismo vietovėje nėra ir kitais atvejais, kai advokato iš kitos vietovės dalyvavimas byloje būtinas. Nagrinėjamu atveju nėra nustatytas nė vienas kriterijus, kai turėtų būti atlyginamos advokato kelionės išlaidos, nes advokatas į kitą nei jo darbo vietovę vyko savo iniciatyva, byloje taip pat nenustatyta, kad dėl bylos teisingumo ypatumų, reikiamos specializacijos ir pan., advokato iš kitos vietovės dalyvavimas byloje buvo būtinas. Įrodymų, pagrindžiančių minėtas advokato kelionės išlaidas ieškovai nepateikė. Atsižvelgiant į tai, teisėjų kolegija sprendžia, kad ieškovų atstovo advokato 871,20 Eur kelionės išlaidos iš atsakovų neturėtų būti priteisiamos.

77.

Ieškovai už 2015-05-04 pareiškimo papildymo parengimą prašė priteisti 490,05 Eur (prašymo 13 p.), už 2015-06-15 prašymo dėl rašysenos ekspertizės parengimą prašė priteisti 168,80 Eur (prašymo 16 p.), už 2015-05-04 klausimų ekspertizei parengimą prašė priteisti 108,90 Eur (prašymo 19 p.), už 2016-04-25 prašymo dėl ekspertizės skyrimą bei rašytinių paaiškinimų parengimą prašė priteisti 457,38 Eur (prašymo 20 p.).

78.

Pagal Rekomendacijų 8.16 p. (Redakcija, galiojusią nuo 2015-03-20) už aukščiau nurodytų procesinių dokumentų parengimą maksimalus priteistinas advokato užmokesčio dydis apskaičiuojamas taip: už 2015-05-04 pareiškimo papildymo parengimą 285,80 Eur (0,4x714,49), (prašymo 13 p.), už 2015-06-15 prašymo dėl rašysenos ekspertizės parengimą 285,80 Eur (0,4x714,49) (prašymo 16 p.), už 2015-05-04 klausimų ekspertizei parengimą 285,80 Eur (0,4x714,49) (prašymo 19 p.) ir už 2016-04-25 prašymo dėl ekspertizės skyrimą bei rašytinių paaiškinimų parengimą 302,76 Eur (0,4x756,90) (prašymo 20 p.), kur 714,49 Eur (2467 Lt) yra 2014 m. ketvirto ketvirčio Lietuvos statistikos departamento skelbiamas vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualių įmonių); o 756,90 Eur - 2015 m. ketvirto ketvirčio Lietuvos statistikos departamento skelbiamas vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualių įmonių). Ieškovų prašomas priteisti advokato užmokestis už 2015-05-04 pareiškimo papildymo parengimą ir už 2016-04-25 prašymo dėl ekspertizės skyrimą bei rašytinių paaiškinimų parengimą viršija Rekomendacijose nurodytus dydžius. Ieškovų prašomas priteisti advokato užmokestis už 2015-06-15 prašymo dėl rašysenos ekspertizės parengimą ir už 2015-05-04 klausimų ekspertizei parengimą sumos neviršija Rekomendacijose nustatytų dydžių.

79.

Ieškovai už 2016-06-28 atsiliepimo į atskirąjį skundą parengimą prašė priteisti 304,92 Eur advokato pagalbos išlaidas. Pagal Rekomendacijų 8.16 p. (Redakciją, galiojusią nuo 2015-03-20) už atsiliepimo į atskirąjį skundą parengimą kaip dokumento, kuriame yra pareiškiami atsikirtimai parengimą maksimalus advokato užmokestis yra 302,76 Eur (0,4x756,90), kur 756,90 Eur - 2015 m. ketvirto ketvirčio Lietuvos statistikos departamento skelbiamas vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualių įmonių). Ieškovų prašomo priteisti už 2016-06-28 atsiliepimo į atskirąjį skundą parengimą advokato užmokesčio suma viršija Rekomendacijose nustatytą maksimalų šio užmokesčio dydį.

80.

Atsižvelgiant į pateiktus skaičiavimus, maksimali priteistina advokato pagalbos išlaidų suma pagal ieškovų pateiktą 2017 m. vasario 28 d. patikslintą prašymą sudaro 4 450,84 Eur (868,86 Eur (prašymo 4 p.)+34,75 Eur (prašymo 6 p.)+ 477,88 Eur (prašymo 7,8, 9 p.)+ 434,43 Eur (prašymo 10 p.)+ 150 Eur (prašymo 11 p.)+ 1 635,62 Eur (prašymo 12, 14, 15, 17, 18, 22 p.)+ 285,80 Eur (prašymo 13 p.)+168,80 Eur (prašymo 16 p.)+108,90 Eur (prašymo 19 p.)+ 285,80 Eur (prašymo 20 p.). 2017 m. vasario 28 d. patikslinto prašymo 1, 2, 3, 5 punktuose nurodytos išlaidos už advokato paslaugas nepriteistinos.

81.

2017 m. prašyme dėl išlaidų už atsiliepimo į apeliacinius skundus surašymą priteisimo (t. 4, b. l. 98) ieškovai nurodė, kad už 2017-03-29 atsiliepimo į apeliacinius skundus parengimą advokato pagalbos išlaidų suma sudaro 1 089 Eur. Pagal Rekomendacijų 8.11 p. (Redakciją, galiojusią nuo 2015-03-20) už atsiliepimo į apeliacinį skundą parengimą maksimalus priteistinas advokato užmokesčio dydis yra 1 031,29 Eur (1,3x793,30), kur 793,30 Eur yra 2016 m. trečio ketvirčio Lietuvos statistikos departamento skelbiamas vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualių įmonių). Ieškovų prašoma priteisti advokato užmokesčio už 2017-03-29 atsiliepimo į apeliacinius skundus parengimą suma viršija Rekomendacijose nustatytą maksimalų šio užmokesčio dydį.

82.

2019 m. vasario 25 d. papildomoje pažymoje dėl bylinėjimosi išlaidų (t. 7, b. l. 148) nurodytos ieškovų patirtos 5 771,70 Eur išlaidos, kurias sudaro: 1) konsultacija – 90,18 Eur; 2) ieškinio parengimas ir pateikimas – 2 254,57 Eur; 3) susipažinimas su atsiliepimais į ieškinį ir dubliko parengimas bei pateikimas – 1 352,74 Eur; 4) triplikų analizė – 360,73 Eur; 5) 2018-08-14 rašytiniai paaškinimai – 90,18 Eur; 6) pasiruošimas bylos nagrinėjimui – 180,37 Eur; 7) dalyvavimas 2018-10-01 teismo posėdyje – 180,37 Eur; 8) pasiruošimas bylos nagrinėjimui – 180,37 Eur; 9) dalyvavimas 2019-01-07 teismo posėdyje – 541,10 Eur; 10) pasiruošimas bylos nagrinėjimui – 180,37 Eur; 11) dalyvavimas 2019-02-25 teismo posėdyje – 360,73 Eur.

83.

Kaip buvo minėta aukščiau, pagal Rekomendacijų 8.19 p. advokato užmokestis už konsultacijas, už pasirengimą posėdžiams ir pan. yra apskaičiuojamas pagal šių paslaugų teikimo trukmę. Atsižvelgiant į tai, kad 2019 m. vasario 25 d. papildomoje pažymoje nėra nurodytos konsultacijų (pažymos 1 p.) ir triplikų analizės (pažymos 4 p.) trukmė, todėl teisėjų kolegija negali įvertinti advokato 90,18 Eur užmokesčio už konsultacijas ir 360,73 Eur užmokesčio už triplikų analizę pagrįstumo, todėl šios išlaidos ieškovams nepriteistinos.

84.

Ieškovai už 2018-01-12 ieškinio parengimą prašė priteisti 2 254,57 Eur advokato atlyginimą (pažymos 2 p.). Pagal Rekomendacijų 8.2 p. (Redakciją, galiojusią nuo 2015-03-20) už ieškinio parengimą maksimalus priteistinas advokato užmokesčio dydis yra 2 127,00 Eur (2,5x850,80), kur 850,80 Eur yra 2017 m. trečio ketvirčio Lietuvos statistikos departamento skelbiamas vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualių įmonių). Ieškovų prašoma priteisti advokato užmokesčio už 2018-01-12 ieškinio parengimą suma (pažymos 2 p.) viršija Rekomendacijose nustatytą maksimalų šio užmokesčio dydį.

85.

Ieškovai už susipažinimą su atsiliepimais į ieškinį bei 2018-04-30 dubliko parengimą prašė priteisti 1 352,74 Eur advokato atlyginimą (pažymos 3 p.). Pagal Rekomendacijų 8.3 p. (Redakciją,

galiojusią nuo 2015-03-20) už dubliko parengimą maksimalus priteistinas advokato užmokesčio dydis yra 1 327,20 Eur (1,5x884,80), kur 884,80 Eur yra 2017 m. ketvirto ketvirčio Lietuvos statistikos departamento skelbiamas vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualių įmonių). Ieškovų prašoma priteisti advokato užmokesčio už susipažinimą su atsiliepimais į ieškinį bei 2018-04-30 dubliko parengimą (pažymos 3 p.) suma viršija Rekomendacijose nustatytą maksimalų šio užmokesčio dydį.

86.

Ieškovai už 2018-08-14 rašytinių paaiškinimų parengimą prašė priteisti 90,18 Eur advokato užmokesį (pažymos 5 p.). Pagal Rekomendacijų 8.16 p. (Redakciją, galiojusią nuo 2015-03-20) už procesinio dokumento, kuriame pareiškiami paaiškinimai parengimą maksimalus priteistinas advokato užmokesčio dydis yra 358,08 Eur (0,4x895,20), kur 895,20 Eur yra 2018 m. pirmo ketvirčio Lietuvos statistikos departamento skelbiamas vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualių įmonių). Ieškovų prašoma priteisti advokato užmokesčio už 2018-08-14 rašytinių paaiškinimų parengimą suma (pažymos 5 p.) neviršija Rekomendacijose nustatyto maksimalaus šio užmokesčio dydžio.

87.

Ieškovai už pasirengimą 2018-10-01 teismo posėdžiui ir dalyvavimą minėtame teismo posėdyje prašė priteisti atitinkamai 180,37 Eur ir 180,37 Eur advokato užmokesį (pažymos 6 p. ir 7 p.). Iš bylos medžiagos nustatyta, kad 2018-10-01 teismo posėdis truko 30 min. Pagal Rekomendacijų 8.19 p. (Redakciją, galiojusią nuo 2015-03-20) maksimalus advokato užmokesčio už dalyvavimą 2018-10-01 teismo posėdyje yra 46,34 Eur (0,1x0,5x926,70), kur 926,70 Eur yra 2018 m. antro ketvirčio Lietuvos statistikos departamento skelbiamas vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualių įmonių). Ieškovų prašoma priteisti advokato užmokesčio už dalyvavimą 2018-10-01 teismo posėdyje suma viršija Rekomendacijose nustatytą maksimalų šio užmokesčio dydį. Atsižvelgiant į tai, kad pasirengimo ir dalyvavimo 2018-10-01 teismo posėdyje advokato užmokesčio sumos yra vienodos, todėl maksimali priteistina už pasirengimą ir dalyvavimą 2018-10-01 teismo posėdyje ieškovams advokato atlyginimo suma šiuo atveju yra 92,68 Eur (43,34x2) (pažymos 6 p. ir 7 p.). Ieškovai už pasirengimą 2019-01-07 teismo posėdžiui ir dalyvavimą minėtame teismo posėdyje prašė priteisti atitinkamai 180,37 Eur ir 541,10 Eur advokato užmokesį (pažymos 8 p. ir 9 p.). Ieškovų prašoma priteisti advokato užmokesčio už pasirengimą minėtam posėdžiui suma sudaro 1/3 dalį užmokesčio už dalyvavimą pačiame posėdyje. Iš bylos medžiagos nustatyta, kad 2019-01-07 teismo posėdis truko 5 val. 40 min. Suapvalinta minėto posėdžio trukmė yra 6 val. (Rekomendacijų 9 p.). Pagal Rekomendacijų 8.19 p. (Redakciją, galiojusią nuo 2015-03-20) maksimalus advokato užmokesčio už dalyvavimą 2019-01-07 teismo posėdyje yra 561,42 Eur (0,1x6x935,70), kur 935,70 Eur yra 2018 m. trečio ketvirčio Lietuvos statistikos departamento skelbiamas vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualių įmonių). Ieškovų prašoma priteisti advokato užmokesčio už dalyvavimą 2019-01-07 teismo posėdyje suma ir už pasirengimą minėtam posėdžiui suma 187,14 Eur (561,42/3) neviršija Rekomendacijose nustatyto maksimalaus šio užmokesčio dydžio (pažymos 8 p. ir 9 p.).

88.

Ieškovai už pasirengimą 2019-02-25 teismo posėdžiui ir dalyvavimą minėtame teismo posėdyje prašė priteisti atitinkamai 180,37 Eur ir 360,73 Eur advokato užmokesį (pažymos 10 p. ir 11 p.). Ieškovų prašoma priteisti advokato užmokesčio už pasirengimą minėtam posėdžiui suma sudaro 1/2 dalį užmokesčio už dalyvavimą pačiame posėdyje. Iš bylos medžiagos nustatyta, kad 2019-02-25 teismo posėdis truko 2 val. Pagal Rekomendacijų 8.19 p. (Redakciją, galiojusią nuo 2015-03-20) maksimalus advokato užmokesčio už dalyvavimą 2019-02-25 teismo posėdyje yra 187,14 Eur (0,1x2x935,70), o už pasirengimą minėtam posėdžiui užmokesčio suma yra 93,57 Eur (187,14/2), iš viso 280,71 Eur, kur 935,70 Eur yra 2018 m. trečio ketvirčio Lietuvos statistikos departamento skelbiamas vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualių įmonių). Ieškovų prašomos priteisti advokato užmokesčio už dalyvavimą 2019-02-25 teismo posėdyje ir pasirengimą minėtam posėdžiui sumos viršija Rekomendacijose nustatytus maksimalius šio užmokesčio dydžius (pažymos 10 p. ir 11 p.).

89.

Atsižvelgiant į pateiktus skaičiavimus, maksimali priteistina advokato pagalbos išlaidų suma pagal ieškovų pateiktą 2019 m. vasario 25 d. papildomą pažymą dėl bylinėjimosi išlaidų (t. 7, b. l. 148) sudaro 4 639,23 Eur (2 127,00 Eur ((pažymos 2 p.)+1 327,20 Eur (pažymos 3 p.)+ 90,18 Eur (pažymos 5 p.)+92,68 Eur (pažymos 6 p. ir 7 p.)+180,37 Eur (pažymos 8 p.)+ 541,10 Eur (pažymos 9 p.)+280,71 Eur (pažymos 10 p. ir 11 p.)). 2019 m. vasario 25 d. papildomoje pažymoje 1 ir 4 punktuose nurodytos išlaidos už advokato paslaugas nepriteistinos.

90.

2019 m. balandžio 15 d. papildomoje pažymoje dėl bylinėjimosi išlaidų nurodytos ieškovų patirtos 608,75 Eur išlaidos, kurias sudaro: 1) advokato užmokestis už susipažinimą su K. J. atsiliepimu į ieškinį – 38,05 Eur; 2) pasiruošimas bylos nagrinėjimui – 190,23 Eur; 3) dalyvavimas 2019-04-15 teismo posėdyje – 380,47 Eur. Kaip buvo minėto aukščiau, pagal Rekomendacijų 8.19 p. advokato užmokestis už susipažinimą su bylos medžiaga yra apskaičiuojamas pagal šių paslaugų teikimo trukmę. Atsižvelgiant į tai, kad 2019 m. balandžio 15 d. papildomoje pažymoje nėra nurodytas susipažinimo su atsiliepimu į ieškinį trukmė (pažymos 1 p.), todėl teisėjų kolegija negali įvertinti advokato 38,05 Eur užmokesčio už susipažinimą su atsiliepimu į ieškinį pagrįstumo, todėl šios išlaidos ieškovams nepriteistinos.

91.

Ieškovai už pasirengimą 2019-04-15 teismo posėdžiui ir dalyvavimą minėtame teismo posėdyje prašė priteisti atitinkamai 190,23 Eur ir 380,47 Eur (iš viso 570,70 Eur) advokato užmokesčių (pažymos 2 p. ir 3 p.). Ieškovų prašoma priteisti advokato užmokesčio už pasirengimą minėtam posėdžiui suma sudaro ½ dalį užmokesčio už dalyvavimą pačiame posėdyje. Iš bylos medžiagos nustatyta, kad 2019-04-15 teismo posėdis truko 2 val. 55 min. Suapvalinta minėto posėdžio trukmė yra 3 val. (Rekomendacijų 9 p.). Pagal Rekomendacijų 8.19 p. (Redakciją, galiojusią nuo 2015-03-20) maksimalus advokato užmokesčio už dalyvavimą 2019-04-15 teismo posėdyje yra 291,09 Eur (0,1x3x970,30), o už pasirengimą minėtam posėdžiui užmokesčio suma yra 145,55 Eur (291,09/2), iš viso 436,64 Eur, kur 970,30 Eur yra 2018 m. ketvirto ketvirčio Lietuvos statistikos departamento skelbiamas vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalies ūkyje (be individualių įmonių). Ieškovų prašoma priteisti advokato užmokesčio už dalyvavimą 2019-04-15 teismo posėdyje suma ir už pasirengimą minėtam posėdžiui suma 570,70 Eur viršija Rekomendacijose nustatytą maksimalų šio užmokesčio dydį 436,64 Eur (pažymos 2 p. ir 3 p.). Atsižvelgiant į pateiktus skaičiavimus, maksimali priteistina advokato pagalbos išlaidų suma pagal ieškovų pateiktą 2019 m. balandžio 15 d. papildomą pažymą dėl bylinėjimosi išlaidų sudaro 436,64 Eur (145,55 Eur+291,09 Eur (pažymos 2 p. ir 3 p.)). 2019 m. balandžio 15 d. papildomoje pažymoje 1 punkte nurodytos išlaidos už advokato paslaugas nepriteistinos.

92.

Bendra pagal Rekomendacijas maksimali priteistina suma, kurią ieškovas V. K. yra sumokėjęs už advokato pagalbą bylą nagrinėjant pirmosios instancijos teisme yra 10 558,00 Eur (4 450,84 Eur+1 031,29 Eur+4 639,23 Eur+436,64 Eur). Kadangi ieškovo V. K. ieškinio reikalavimai tenkinti apie 64 proc., todėl jam atlygintina bylinėjimosi išlaidų suma yra 6757,12 Eur. Kadangi skundžiamu teismo sprendimu ieškovui V. K. iš atsakovų yra priteista po 4 817,02 bylinėjimosi išlaidų (įskaičius 315,52 Eur žyminį mokesčių), todėl yra pagrindas jas sumažinti iki 2357,54 Eur (6757,12 Eur+315,52 Eur : 3) iš kiekvieno atsakovo.

Dėl procesinės bylos baigties

93.

Kadangi pirmosios instancijos teismas teisingai taikydamas materialinės teisės normas ir civilinio proceso normas tinkamai nustatė atsakovų civilinės atsakomybės sąlygas ir pagrindai iš priteisė žalos atlyginimą, todėl šioje dalyje teismo sprendimas paliekamas nepakeistu. Teismo sprendimas keistinas priteistų bylinėjimosi išlaidų dalyje, nes priteisti užmokesčio dydžiai viršija maksimalius dydžius, nustatytus Rekomendacijose dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą teisinę pagalbą (paslaugas) (CPK 326 straipsnio 1 dalies 3 punktas).

Dėl bylinėjimosi išlaidų apeliacinės instancijos teisme

94.

Iš AB SEB banko 2019-05-30 ir 2019-05-31 mokėjimo nurodymų kopijų (t. 8, b. l. 103-104) matosi, kad ieškovas V. K. už apeliacinį skundą yra sumokėjęs 75 Eur žyminio mokesčio bei 653,40 Eur už apeliacinio skundo parengimą. Už atsiliepimo į atsakovų Valstybinės miškų tarnybos prie Aplinkos ministerijos ir R. G. apeliacinius skundus parengimą ieškovas V. K. yra sumokėjęs 2 395,80 Eur (t. 8, b. l. 144).

95.

Kadangi ieškovų apeliacinis skundas tenkinamas, todėl yra pagrindas ieškovui V. K. priteisti jo turėtas 728,40 Eur bylinėjimosi išlaidas paduodant apeliacinį skundą. Kadangi ieškovų atstovės advokatės V. G. pateiktas atsiliepimas į atsakovės Valstybinės miškų tarnybos prie Aplinkos ministerijos ir atsakovo R. G. apeliacinius skundus vertinamas kaip pateiktas vienas procesinis dokumentas ir prašomos priteisti bylinėjimosi išlaidos už šio dokumento parengimą viršija rekomenduojamus priteisti užmokesčio dydžius nustatytus Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymo Nr. 1R-85 (2015 m. kovo 19 d. įsakymo Nr. 1R-77 redakcija) „Dėl rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalaus dydžio patvirtinimo“ 8.11 p., todėl už atsiliepimo į apeliacinius skundus parengimą yra pagrindas ieškovui V. K. priteisti 1261,39 Eur (970,3 Eur x 1,3). Iš viso ieškovui V. K. priteistina 1989,79 Eur turėtų bylinėjimosi išlaidų apeliacinės instancijos teisme (CPK 93 str., 98 str.).

96.

Atsakovų Lietuvos valstybės, atstovaujamos Valstybinės miškų tarnybos prie Aplinkos ministerijos ir R. G. apeliacinių skundų netenkinus, jų turėtos bylinėjimosi išlaidos apeliacinės instancijos teisme nepriteisiamos.

Kauno apygardos teismas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 326 straipsnio 1 dalies 3 punktu

Nutarė

Kauno apylinkės teismo 2019 m. gegužės 3 d. sprendimą pakeisti bylinėjimosi išlaidų dalyje.

V. K. (asmens kodas (-)) iš atsakovų R. G. (asmens kodas (-)) valstybės, atstovaujamos Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos (įmonės kodas 304766622), valstybės, atstovaujamos Valstybinės miškų tarnybos prie Aplinkos ministerijos (įmonės kodas 302471705) iš kiekvieno atsakovo priteistas po 4 817,02 Eur (keturis tūkstančius aštuonis šimtus septyniolika eurų 2 centus) bylinėjimosi išlaidas sumažinti iki 2357,54 Eur (dviejų tūkstančių trijų šimtų penkiasdešimt septynių eurų 54 centų) iš kiekvieno atsakovo.

Kitą sprendimo dalį palikti nepakeistą.

Priteisti ieškovui V. K. (asmens kodas (-)) iš R. G. (asmens kodas (-)) ir Lietuvos valstybės, atstovaujamos Valstybinės miškų tarnybos prie Aplinkos ministerijos (įmonės kodas 302471705) po 994,89 Eur (devynis šimtus devyniasdešimt keturis eurus 89 centus) bylinėjimosi išlaidų turėtų apeliacinės instancijos teisme.

Ši Kauno apygardos teismo nutartis įsiteisėja nuo jos priėmimo dienos.